

SVEIKI SULAUKE ę PRISI K ę LIMO ŖVENT ę S!

POPIEŖIUS PRANCIŖSKUS – ATSINAUJINIMO VILTIS PASAULIUI IR LIETUVAI

Vatikanas, kovo 19 d. Lietuvos Respublikos prezident ę Dalia Grybauskait ę Vatikane dalyvavo naujojo Romos PopieŖiaus PranciŖsaus inauguracijos iŖkilm ęse. Ŗalies vadov ę Lietuvos Ŗmonių vardu pasveikino Ŗventąjį T ęvą ir padovanojo jam unikalią trispalv ę Vilniaus kraŖto verbą. Naujajam katalikų dvasiniam vadovui Prezident ę palink ęjo ieŖskoti kelių ne tik į tikin ęjų, bet ir į netikin ęjų Ŗirdis, stipryb ęs, iŖminties ir valios jo kilniame ganytojiŖkame darbe.

Prezident ęs teigimu, naujam BaŖny ęios vadovui tenka didel ę atsakomyb ę pad ęti kurti geresnį ir taikesnį pasaulį, skatinti santarv ę, pasitik ęjimą ir pagalbą vieni kitiems, pl ętoti ŖmogiŖkąjį dialogą ne tik tarp katalikų, bet ir tarp skirtingų konfesijų atstovų. Pasaulis ir Lietuva su naujuoju popieŖiumi sieja atsinaujinimo viltis.

„PopieŖius yra moralinis autoritetas ir dvasinis vadovas daugiau kaip milijardui katalikų visame pasaulyje. Iš naujo vadovo visada tikimasi teigiamų poky ęių, naujovių, didesnio d ęmesio paprastam Ŗmogui. Ŗiandien pasaulis susiduria su daugybe iŖŖūkių - skurdu, kariniais konfliktais, ekonomine ir vertybių krize ir tikisi, kad BaŖny ęcia aktyviai prisid ęs prie jų sprendimo bei prie geresnio ir teisingesnio pasaulio kūrimo”, -

B.OBAMA APLANK ę J ęZAUS GIMIMO VIETĄ

Jeruzal ę, kovo 22 d. JAV prezidentas Barack Obama, baigdamas savo trijų dienų vizitą Izraelyje ir Vakarų Krante, aplank ę VieŖpaties gimimo baŖny ęią Betliejuje, pastatytą toje vietoje, kur, kaip tikima,

PopieŖių PranciŖskų sveikina Lietuvos Respublikos prezident ę Dalia Grybauskait ę.

M.Ling ęs nuotr.

sako Ŗalies vadov ę.

Valstyb ęs vadov ęs teigimu, Lietuva, kur nuo seno taikiai sugyvena skirtingos religin ęs bendruomen ęs ir tautos, ypa ę remia Ŗventojo Sosto pastangas skatinti bendruomeniŖkumą, religijų ir civilizacijų dialogą ir pagarbą Ŗmogaus teis ęms. Prezident ę tikisi, kad katalikų dvasinis vadovas pad ęs puosel ęti Ŗias vertybes ir visoje Europoje.

Prezident ę pakviet ę PopieŖių jam patogiu metu apsilankyti Lietuvoje. www.president.lt

BEVEIK 18,000 PILIE ęIŖ KREIP ęSI Į LIETUVOS VALDŖJĄ REIKALAUDAMI GINTI VALSTYBIN ę KALBĄ IR LIETUVOS TERITORINį VIENTISUMĄ

Kovo 19 dieną, 9.30 val. grup ę visuomen ęs veik ęjų įteik ę Lietuvos Respublikos Prezidentei 16,510 Lietuvos Respublikos pilie ęių pasiraŖytą kreipimąsi į Lietuvos vadovyb ę dėl „Reikalavimo ginti Lietuvos Respublikos valstybin ę kalbą ir teritorinį vientisumą“. Dar 1 218 paraŖų iš Panev ęžio buvo įteikta Prezidentūrai kiek anks ęiau. Iš viso iki kovo 15 d. Reikalavimą pasiraŖš 17,728 LR pilie ęiai. Tačiau paraŖų rinkimo akcija dar neatslūgsta. Kitus paraŖsus numatoma Ŗalies vadovei įteikti v ęliau.

10.30 val. Ŗis kreipimasis buvo įteiktas taip pat ir Ministrui Pirmininkui Algirdui Butkevi ęiui, o 11 val. ir Seimo Pirmininkui Vydui Gedvilui.

Į Prezidentūrą perduoti Ŗio dokumento atvyko: istorikai akademikas Antanas Tyla, dr. Romas Batūra, raŖytojas, dramaturgas, vert ęjas Eugenijus Ignatavi ęius, „Vilnijos“ draugijos pirmininkas, kalbininkas hab. dr. Kazimieras GarŖva, Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas Vidmantas Ŗilius, Lietuvių etnin ęs kultūros draugijos pirminink ęs pavaduotoja, Sąjūdžio tarybos nar ę Nijol ę Bal ęiūnien ę.

Prie Prezidentūros visuomen ęs atstovus pasitiko Laisv ęs kovotojų sąjūdžio nariai su plakatais, raginan ęiais Ŗalies Prezident ę ginti Lietuvių valstybin ę kalbą, Lietuvos valstyb ęs teritorinį vientisumą bei Konstituciją.

Prezidentei įteiktame kreipimesi reikalaujama, kad Lietuvos valdžia nepaŖeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Valstybin ęs kalbos įstatymo, kad nebūtų iŖkraipomi autentiŖskų etninių lietuvių Ŗemių vietovardžiai bei įteisinami gatvių pavadinimai nevalstybine kalba, kita polonizuotų ar suslavintų formų vieŖoji raŖyba. Pasisakoma prieš antikonstitucinius Ŗiekius Lietuvos Respublikos pilie ęių vardus ir pavardes dokumentuose raŖyti nevalstybine kalba. Reikalaujama neatsisakyti valstybin ęs kalbos egzamino suvienodinimo bendrojo ugdymo mokyklose, o Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 straipsnyje įtvirtinto lietuvių kalbos valstybinio statuso nepaversti Lietuvos ir Lenkijos derybų objektu. Protestuojama prieš vadinamosios Lenko kortos dalinimą Lietuvos Respublikos pilie ęiams, kuri susaisto juos lojalumo ryŖiais

su Lenkija.

Lietuvos vadovyb ę raginama pareikalauti iš Lenkijos, kad būtų nutrauktas Lenkijos politikų vykdomas Lietuvos ŖmeiŖimas ir Lenkijos valdžios veiksmai, skatinantys Lietuvos lenkų tautinę bendriją paŖeisti Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus.

Lietuvos vadovyb ę raginama siekti, kad Lenkija pripaŖintų prieškarinę rytų Lietuvos okupaciją ir atsipraŖytų Lietuvos už vykdytą prievartin ę polonizaciją. Kreipimosi autoriai pabr ęžia, kad tik pripaŖinus prieškarinius konfliktus ir jų pasekmes galima tik ętis pasitik ęjimo dviŖaliuose santykiuose tarp valstybių.

Kreipimasis „Reikalavimas ginti Lietuvos Respublikos valstybin ę kalbą ir teritorijos vientisumą“ ir Lietuvos pilie ęių paraŖų rinkimo iniciatyva buvo paskelbti vasario 6 dieną Lietuvos Respublikos Seime įvykusioje spaudos konferencijoje „Kai kurie Vyriausybės programos aspektai ir tautos lūkes ęiai“.

Konferencijos dalyviai „Vilnijos“ draugijos pirmininkas dr. Kazimieras GarŖva,

(Nukelta į 10 psl.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė kol kas susilaiko nuo griežtesnių vertinimų Algirdo Butkevičiaus Vyriausybės atžvilgiu. Šimtą dienų dirbantį Ministrų kabinetą šalies vadovė vertina lakoniškai. „Prezidentė linki Vyriausybei išpildyti per šimtą dienų Lietuvos žmonėms dalintus pažadus“, - tokį šalies vadovės komentarą perdavė Prezidentės spaudos tarnyba.

Svarbiausiais savo darbais A. Butkevičius įvardija minimalios algos pakėlimą, saulės elektrinių bumo sustabdymą bei elektros kainų kilimo pažabojimą. Tuo tarpu buvę valdantieji tikina, kad premjeras gerai vykdo konservatorių paliktus darbus, tačiau buksuoja savo paties darbotvarkėje.

Lietuvos socialdemokratai tikina, kad šiemet būtų baigtas Komisijos, vertinančios duomenis apie slaptą bendradarbiavimą su Sovietų Sąjungos specialiomis tarnybomis, iliustracijos darbą. Seimas turėtų priimti nutarimą, kad Iliustracijos nebereikia, teigia pirmininkas A. Urmonas. Jis mano, kad visuomenė dar nėra subrendusi spręsti tokio lygio problemų, todėl viešinami dokumentai tik „pila druską ant žaizdos“. Reikia tą Iliustracijos tyrimą panaikinti. Anot jo, daugelio tų, kurie nebuvo pripažinti dirbę su slaptosiomis tarnybomis, bylos buvo išvežtos. Liko tik aguonos grūdėliai. Todėl ir teismai tokio bendradarbiavimo nepripažino”.

Remiantis išlikusia KGB dokumentine medžiaga daroma prielaida, kad 1940-1991 metais su LTSR KGB slapta bendradarbiavo 118 tūkst. asmenų. Turimais duomenimis, iki 1990-ųjų balandžio 11 dienos buvo sunaikintos 36,237 agentų asmens ir darbo bylos, iš Lietuvos išvežtos 8,539 tokios bylos. Išlikusios sudaro tik 0.62 proc. KGB archyvo. Be to, išlikusiose bylose daug išplėštų lapų, iškarpytos agentų pavardės. Istorikų nuomone, 1987-1989 metais Lietuvoje slapta bendradarbiavo apie 5 tūkst. asmenų. 2000 metais paskelbus savanoriško prisipažinimo apie bendravimą su slaptosiomis SSRS tarnybomis terminą, tai padarė tik 1,589 asmenys.

Kultūros ministras Šarūnas Birutis pasirašė įsakymą, kuriuo paskirstė pinigus 2013 metams. Didžiausia suma - 12 mln. 993 tūkst. litų - skirta Valdovų rūmams. Skirtų pinigų turėtų užtekti baigti darbams A korpusė, kad liepos 1-ąją čia galėtų pradėti veikti muziejus ir vykti pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybos renginiai. Gegužės 15 dieną turėtų būti pabaigtas darbas. Tačiau B korpuso darbai dar nepradėti.

Šiuo metu Lietuvos Seimo nariams, Valstybės tarnybos departamento duomenimis, padeda 534 padėjėjai-sekretoriai. Vieniems pakanka vos dviejų sekretorių, kitiems reikia ir penkių, net ir šešių „sekretorių“. Kiekvienam seimūno pagalbininkui mokama iš valstybės biudžeto. Tačiau Seimo narė V.M.Čigriejienė teigia: „Jei moki organizuoti darbą, pakanka ir dviejų pagalbininkų”.

Briuselyje vykstant Europos Sąjungos vadovų pasitarimui, Lietuvos ūkininkai kartu su kolegomis iš Latvijos ir Estijos surengė protesto akciją. Jie reikalavo vienodų sąlygų naujųjų ir senųjų ES kraštų žemdirbiams. Kartu dalyvavo ir Žemės ūkio rūmų pirmininkas Andriejus Stancikas. Malonų įspūdį paliko Briuselio policininkai. „Iš pradžių atvykome ne į tą gatvę, kurioje turėjome piketuoti. Tačiau priėjęs policininkas pasakė: „Pagaliau jūs sulaukėme. Jis mandagiai palydėjo mus į numatytą akcijos vietą”. „Mes norime, kad ES išmokų dydis būtų kuo labiau priartintas prie Sąjungos vidurkio. Mes žinome Lietuvos prezidentės poziciją ir manome, kad mūsų protesto akcija padės vadovams derybose”, - „Lietuvos žinioms” telefonu iš Briuselio pranešė A. Stancikas. „Čia, Briuselyje, mes sakome, kad jaunimas nori dirbti Lietuvoje. Mes neprašome tokių išmokų, kokias gauna Prancūzijos ar Vokietijos ūkininkai, bet norime, kad mums būtų priartintos bent prie jų vidurkio”. Atrodo, kad tai buvo atsižvelgta.

Kol kas nėra aišku, ar „Chevron” bus leista Lietuvoje žvalgytis skalūnų. Tačiau jau prognozuojama, kaip skalūnų dujų gavyba Lietuvoje ir visoje Europoje paveiktų Rusijos gigantės „Gazprom” veiklą. SEB banko prezidento patarėjo Gitano Nausėdos teigimu, skalūnų gavyba sudrebinut šios energetikos įmonės pamatus. Dėl skalūnų gavybos kristų rusiškų gamtinių dujų paklausa. Dabar daug šalių Europoje beveik visą suvartojamą dujų kiekį perka iš Rusijos – tai Lietuva, Estija, Latvija, Bulgarija, Rumunija, Slovakija. Net ir tokios ekonomiškai stiprios valstybės kaip Vokietija yra priklausomos nuo „Gazprom”. Trečdalį suvartojamų dujų Vokietija perka iš „Gazprom”, Italija – maždaug penktadalį. Vargu, ar Europai pavyks pakartoti JAV šuolį, nes čia visuomenė daug jautriau reaguoja į aplinkosaugos klausimus, o ir suinteresuotos energetikos bendrovės mina visais įmanomais lobistiniais pedalais, – sako G.Nausėda. Sumažėjus rusiškų gamtinių dujų poreikiui, kristų ir jų kaina.

ŽYDŲ MOKYKLOS DIREKTORIUS:

LENKAI DARO KLAIDĄ DĖL LIETUVIŲ KALBOS

Vilniaus Šalomo Aleichemo gimnazijos direktorius Miša Jakobas įsitikinęs, kad dėl lietuvių kalbos mokymo protestuojančios tautinės mažumos daro klaidą. M. Jakobas aiškina, kad žydai dar prieš 20 metų suvokė privalantys nepriekaištingai mokėti lietuvių kalbą, **jei savo ateitį sieja su Lietuva**.

Prie 1989 m. įkurtos žydų mokyklos ištakų buvęs M. Jakobas prieš daugiau nei 20 metų apsisprendė: mokinius reikia gerai išmokyti lietuvių kalbos. „Mūsų unikalumas – pas mus nėra valstybinės lietuvių kalbos – pas mus lietuvių gimtoji kalba. Vaikai lietuvių kalbos mokosi kaip gimtosios, mums nedaromos jokios išimtys kaip kitų tautinių mažumų mokykloms”, – pasakojo M. Jakobas.

Tokį sprendimą jis vadina „vienu iš protingo žydo žingsnių”. Pasak M. Jakobo, kuriantis mokyklai buvo kilęs klausimas: ar visų dalykų mokytis rusų kalba, nes dauguma Vilniaus žydų kalba rusiškai, ar visko mokytis lietuviškai. Iš pradžių formavo po dvi klases: vieną lietuvišką, kitą – rusišką. Ilgainiui daugėjant mokinių, nuspręsta sujungti klases ir mokytis lietuviškai.

„Dėl to dabar neturime jokių problemų. Pas mus lietuvių kalba ir literatūra dėstoma stipriai, turime gerų pasiekimų. Nelengva – daug vaikų namuose kalba rusiškai, didelis krūvis tenka mokytojams, bet įveikiame sunkumus ir išmokome. Mūsų vaikai labai gerai laiko lietuvių egzaminus – yra atvejais, kai mūsų auklėtinis gavo 100 balų”, – aiškino M. Jakobas.

Baigę gimnaziją, vaikai išeina su keturių kalbų žiniomis: lietuvių, anglų, hebrajų ir rusų. „Visą laiką sakau tėvams: jeigu norite, kad vaikas padarytų karjerą, jei siejate savo gyvenimą su Lietuva, turite žinoti keletą svarbių dalykų: pirmiausia turite nepriekaištingai mokėti šalies

Būsimasis popiežius Pranciškus, Buenos Aires kardinolas Jorge Mario Bergoglio, atvyksta į Vatikaną popiežiaus rinkimams. *EPA nuotr.*

kalbą. Jei ateisi pas geros įmonės vadovą ir pradėsi, atsiprašau, mekenti, parašysi pareiškimą su klaidomis, nemokėsi sakinio suregzti, vadovas turi teisę sakyti „eik lauk”, – dėsto M. Jakobas.

Antras direktoriaus įsakas tėvams – gerai mokėti užsienio kalbą, trečias – turėti loginį mąstymą.

Gėda, tačiau daug kas lietuviškai kalba blogai

Žydų mokyklos direktorius nepalaiko dėl lietuvių kalbos ir literatūros egzaminų vienodinio besipriešinančių ir nuolaidų prašančių tautinių mažumų. To daugiausia siekia Lietuvos lenkai.

„Tenepyksta kitų tautinių mažumų mokyklų atstovai – aš manau, kad jie daro klaidą. Nuolaidos visada lieka nuolaidomis, vis tiek anksčiau ar vėliau šalies, kurioje gyveni, kalbą reikia mokėti puikiai. Kai vieniems darai nuolaidą, o kitiems ne, vyksta kiršinimas,

kyla nepasitenkinimas”, – mano gimnazijos direktorius.

Pasak M. Jakobo, dabar jau lietuvių gimnazistai keiksnvoja valdžią: vieniems leista padaryti 100, kitiems – 10 klaidų. M. Jakobo manymu, šį klausimą reikėjo spręsti gerokai anksčiau. „O dabar matome, kad blogai, ir viską norime padaryti greitai – nepasiseks. (...) Pasakykime atvirai: faktas, kad daug kas pas mus lietuviškai kalba blogai. Ir mūsų politikai, ir kultūros atstovai. Ir tai gėda”, – rėžia pašnekovas. Jis pateikia Izraelio pavyzdį: šioje šalyje gali būti žvaigžde, turėti daug proto, tačiau jei nemoki vietinės kalbos, niekas su tavimi nekalbės.

Lietuvoje jau kurį laiką netyla diskusijos dėl lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminų. Valdančioji koalicija nusileido Lietuvos lenkų rinkimų akcijos reikalavimams ir tautinių mažumų moksleiviams dar labiau nei jau buvo nuspręsta anksčiau palengvino lietuvių

(Nukelta į 4 psl.)

JAV viceprezidentas J. R. Biden atvyksta į popiežiaus Pranciškaus įvesdinimo iškilmes kovo 19 d.

AP nuotr.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

AČIŲ LIETUVOS TAUTINIAM JAUNIMUI

Kovo 11-oji parodė, jog Lietuva dar ne viską praradusi. Šių metų eitynės Gedimino prospektu buvo gausios, nors žinių agentūros vis mažino dalyvių skaičių, maždaug per pusę - Lietuvos priešai siuto, kad negali prisikabinti, jokių išsišokimų neįvyko.

Keista, jog Laisvės lygai simpatizavęs, Vilniaus miesto meras A. Zuokas uždraudė Lietuvos jaunimui minėti Nepriklausomybės šventę eiseną su patriotiniais plakatais ir trispalvėmis vėliavomis. Sunku net įsivaizduoti, kad atgimusioje Lietuvoje iškils tautinė problema. Tautinius jausmus drausti, gali kilti tik nesveikoje galvoje. Vilniaus savivaldybė, neleisdama Lietuvos tautinio jaunimo sąjungai Kovo 11-ąją Gedimino prospektu rengti eitynių, padarė didžiulę klaidą, kuri ilgai liks mūsų atmintyje. Be to, visa tai akivaizdžiai parodė švietimo sistemą, kurią vyriausybės atstovai atidavė į priešingos ideologijos liberalų rankas ir tautinis auklėjimas mokyklose merdėjo, tik kai kur patriotų mokytojų buvo diegiamas. Tautinių vertybių puoselėjimas sovietinės dvasios globalistams ir kosmopolitams, o dar ir lenkintojams bei rusintojams, tapo mokslo įstaigose girtinu dalyku.

Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos vadovas Julius Panka pirmą prašymą dėl eitynių Vilniaus savivaldybei įteikė lapkričio mėnesį ir gruodžio pradžioje gavo žodinį sutikimą. Bet po savaitės buvo pranešta, kad negalės kovo 11-ąją žygiuoti Gedimino prospektu, nes 4 val. po pietų bus jų įstaigos renginys. Jaunimui pasiūlyta šalutinė Upės gatvė. Tada jaunimas įteikė prašymą, kad būtų leista žygiuoti kitą valandą. Po to jiems pranešta; 2013-ųjų kovo 11-ąją renginiai Gedimino prospekte vyks nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Taigi, žygiuoti neleidžiama.

Jaunimo sąjunga kreipėsi į Vilniaus administracinį teismą, kuris paaiškino, jog Vasario 16-osios, Kovo 11-osios ir Liepos 6-osios dienomis valdžia turi pirmenybę organizuoti renginius.

Pagaliau po pakartotino kreipimosi į teismą, kuris neuždraudė paties renginio - siūloma žygiuoti istorinėmis Pilies ir Didžiosiomis gatvėmis. Jaunimas nenusileido, ir svarbiausia, eitynės Gedimino prospektu įvyko, nepaisant milžiniškų Vilniaus miesto administracijos trukdymų.

Įžūli Lietuvos priešų akcija prasidėjo pernai, kai buvo gautas buvusio sostinės mero Vytauto Bernatonio prašymas LR Generalinei prokuratūrai, kuriame pareiškėjas prašo iškelti baudžiamąją bylą Vytautui Landsbergiui už 14 žmonių nužudymo organizavimą 1991 m. sausio 13 d. Jis teigia, „kad ir pats Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo aktas yra labai nešvarus dokumentas, deja.” Jo nuomone, kad A.Paleckio teisme pasakyta prielaida - „kaip dabar aiškėja, saviškai šaudė į savus” - gali būti teisinga. Pareiškėjo prašymą prokuratūra atmetė. Trečiojo nusikaltimų tyrimo skyriaus prokurorė Ingrida Gureckienė: „Išanalizavus prašyme nurodytas aplinkybes, konstatuotina, jog pareiškėjas vadovaujasi neparemtais duomenimis, leidžiantis manyti, kad Landsbergis būtų įvykdęs kokią nors nusikalstamą veiklą. Prašymas pradėti ikiteisminį

VYRIAUSYBĖS ŠIMTADIENIS

Lietuvos valdančioji koalicija negali skųstis likimu. Šią savaitę sukako Vyriausybės veiklos pirmosios 100 dienų, o ji, ir ypač premjeras Algirdas Butkevičius, tebėra santykinai populiarūs. Vasarį daugiau žmonių vertino Vyriausybę teigimai negu neigiamai, o Butkevičius buvo palankiausiai vertinimas Lietuvos politikas. Paprastai Vyriausybė negailestingai kritikuojama, o premjerai rikiuojasi tarp labiausiai nepopuliarių politikų.

Prezidentė ir opozicija gerbė nerašytą taisyklę perdėm nekritikuoti valdžios per pirmąsias jos veiklos dienas. Prezidentė Dalia Grybauskaitė styla itin pastebima. Prieš rinkimus neslėpusi savo palankumo konservatoriams, ji labai aktyviai dalyvavo Vyriausybės sudaryme, pamokė ir pašokdino ne vieną kandidatą į ministrus, stengėsi iš būsimos koalicijos išstumti Darbo partiją. Prezidentė nuolat pabrėžia politikos tęstinumo svarbą, ypač kai liečiami strateginiai reikalai, o naujoji valdžia kartkarčiais elgėsi, kad nesvarbu kaip, bet būtinai kitaip. Grybauskaitė beveik nereagavo į Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus akibroktą, kai jis su ja nepasitaręs atsiprašinėjo Lenkijai už Lietuvos Seimo balsavimą. Neseniai interviu delfi.lt prezidentė pažymėjo, kad jos santykiai su premjeru yra geri, nors švelniai ir netiesiogiai kritikavo Vyriausybės neryžtingumą energetikos srityje.

Konservatoriai ir liberalai irgi neskubėjo pulti naujosios valdžios. Būta kritikos, bet gana santūrios. Tiesa, praeitą savaitę konservatoriai stipriau išreiškė savo nuogastavimus dėl galimos Rusijos įtakos Lietuvos energetikos politikai ir skeptiškai priėmė premjero tikinimus, kad Vyriausybė gebės įžvelgti visas įvairias grėsmes.

Dvi kitos priežastys prisideda prie Vyriausybės populiarumo augimo. Ji kol kas vengia imtis sprendimų, tad niekam neužmynė ant kojų. Vyriausybė pasikloviė tradiciniu problemų sprendimų vilkinimo būdu, kurdama vieną darbo grupę po kitos. Bet kai

jos ilgainiui skelbs savo išvadas, susižavėjimas Vyriausybe veikiausiai sumažės. Būdinga ir tai, kad dažnai skelbiami vieni kitiems prieštaraujantys pareiškimai. Butkevičius atsiribojo nuo Linkevičiaus atsiprašymo Lenkijoje, bet tuo pačiu pasakė esąs labai patenkintas ministro darbu. **Premjeras santūriai vertino kovo 11 d. eitynes**, teigiamai vertino tvarkos užtikrinimą, pabrėždamas, kad „nereikia bijot eitynių, bet reikia vengt tam tikrų šūkių, plakatų ir laikytis visiems drausmės. Kiekvienas draudimas iššaukia didžiulius pasipriešinimus”. Po kelių dienų socdemai griežtai pasmerkė „ultranacionalizmo ir demokratijos procesų pažeidimo apraiškas”, teigė, kad pasaulis jau ne kartą išgyveno ultradešiniųjų „sukeltus košmarus”. Susidaro įspūdis, kad sąmoningai sakoma viena ir sakoma kita, siekiant visus patenkinti ir išvengti kritikos.

Nežinia, kiek ilgai tęsis medaus mėnuo, bet matyti augančių problemų. **Nutarimas į koaliciją pakviesti Lietuvos lenkų rinkimų akciją (LLRA) atrodo kaip didelė klaida, nes partija dar nėra pribrendusi rimtai politikai.** Neturiu omenyje vien partijos vadovo Valdemar Tomaševski polinkio pasikliauti grasinimais pasitraukti iš koalicijos ar kontroversiško Švietimo ir mokslo ministerijos nutarimo lengvinti lietuvių kalbos egzaminą tautinių mažumų moksleiviams, kuris sulaukė platesnės visuomenės, teisininkų ir lituanistų kritikos.

Atrodo, kad LLRA tiek rūpi įtikti savo rinkėjams, gal ir kai kuriems Lenkijos sluoksniams, kad ji net nemėgina apskaičiuoti, kaip į jos veiksmus reaguos platesnė visuomenė. Kaip kitaip suprasti siūlymą mokyklose įvesti privalomą tikybos mokymą. Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius teisingai pastebėjo, kad siūlymas sukelia „nereikalingą įtampą ir pasipiktinimo bangą visuomenėje”, sudaro įspūdį, kad Bažnyčia prievarta siekia primesti savo įsitikinimus. Tamkevičius pabrėžė, kad LLRA nederino savo siūlymo su Katalikų Bažnyčios vadovybe. Ir po šio šalto dušo

Tomaševski toliau aiškino, kad partijos siūlymas neprieštarauja Konstitucijai, pridurdamas, kad neaišku, ar Tamkevičiaus „išsakyta nuomonė sutampa su visų Lietuvos bažnyčios hierarchų nuomone,” tuo lyg suabejodamas, ar Tamkevičius įpareigotas kalbėti Bažnyčios vardu. Nežinau, ar LLRA vadovas yra nepaprastai užsispyręs, negeba prisipažinti klydęs, ar gal tiesiog turi silpną sąlytį su tikrove. Kiekvienu atveju LLRA sukęs nemažai bėdų koalicijai.

Bendrovės „Sprinter tyrimai” atlikta apklausa parodė, kad gyventojai laiko sveikatos apsaugos ministro Vytenio Andriukaičio veiksmus sveikatos apsaugos politikoje didžiausia Vyriausybės lig šiol padaryta klaida. Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimai veikia visus gyventojus, tad jie atidžiai stebimi. Neigiamą reakciją sukelia kovinga ministro retorika, nes kol kas konkrečios veiklos yra mažai. Andriukaitis neabejoja savo nuomonių ir įsitikinimų tiesa, neturi sąmojo jausmo, o jo nepaprastas pasitikėjimas savimi atsiduoda arogancija („aš esu dirbęs įvairiose srityse, mano patirtis, turima atmintis turi būti panaudojama”). Tai gali būti pragaištinga savybių kombinacija ministrui, vadovaujančiam jautriai ministerijai ir turinčiam įsiklausyti į kitų pasiūlymus ir nuomones.

LLRA ir Andriukaitis nenulems Vyriausybės populiarumo, nors gali sumažinti jį. Artėja sprendimų metas. **Vyriausybė turės pasisakyti, ar ji ketina statyti atominę jėgainę, o jei ne, tai kaip Lietuva gamins elektrą ir kaip ji atsijungs nuo Rusijos elektros tinklų.** Reikės nutarti dėl skalūnų žvalgybos. Ar ateityje Lietuva turėtų savo lėšomis žvalgyti gelmes, ir ar tai reikštų atsiribojimą nuo Vakarų bendrovių. Kokie bus santykiai su Rusija? Kaip Vyriausybei seksis derėtis su „Gazprom” siekiant sumažinti dujų ir šilumos kainas? Vyriausybės programoje skelbiama, kad reikia perkrauti santykius su Rusija, žingsnius ta linkme žengė Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas, slapta susitikdamas su „Rossatom” atstovais. Antra vertus, kovo 15 d. Briuselyje prezidentė taip griežtai kritikavo „Putin Rusiją”, kad sunku įsivaizduoti bet kokių perkrovimų.

Šįmet beveik apsieita be politikos. Bet atostogos jau baigiasi, politinis sezonas prasideda. Birželio pabaigoje geriau žinosime, ar rinkėjų susižavėjimas Vyriausybe ir Butkevičiumi buvo laikinas ar tvirtesnį pagrindą turintis reiškinys.

Kęstutis Girnius, alfa.lt

tyrimą yra atmestinas”.

Tačiau Lietuvos atkurtos Nepriklausomybės pirmasis prezidentas Vytautas Landsbergis ne kartą kviečiamas į Ameriką pagerbimams ir apdovanojimams reikšmingais žymenimis. Pastaruoju metu ir vėl pagerbtas už „tarnybą demokratijai”, o Pennsylvania valstijos sostinėje Harrisburg mieste jam įteikta gubernatoriaus Tom Corbett proklamacija, kuria iškeliama jo ypatingas indėlis Lietuvos laisvei ir demokratijai.

Pagarba Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos nariams ir jų vadovui Juliui Pankai pasipriešinus milžiniškai ir klastingai jėgai, kuriems lietuvybė yra rakštis.

S. Tūbėnas

AUDRINGAS 1934-ŪJŲ VASARIS

Prieš 79 metus Lietuvos valdžia sudavė skaudų smūgį suįžulėjusiems Klaipėdos krašto nacistams, ketinusiems gimtadienio proga padovanoti uostamiestį Adolfui Hitleriui.

1934 metų vasarį Klaipėdoje nuvilnijo kratų ir areštų banga. Naudodamiesi ką tik išleistu „Tautai ir valstybei ginti įstatymu“, Lietuvos saugumo pareigūnai iškratė laikraščių „Memeller Dapfboot“ ir „Lietuviška ceitunga“ redakcijas rado daug medžiagos, įrodančios, kad jų leidėjai ir redaktoriai priklausė antilietuviškai organizacijai SOVOG, tiesiogiai susijusiai su Vokietijos nacionalsocialistų partija (NSDAP). Tą patį mėnesį už grotų atsidūrė tiek SOVOG ir kitos panašios organizacijos - CSA vadovai, tiek jų aktyvistai ir smogikai. Minėtų organizacijų veikla buvo uždrausta, o 126 jų nariai metų pabaigoje stėjo prieš teisumą.

Ilgai kentusi nevaržomą Berlyno remiamų Klaipėdos krašto nacių siautėjimą Lietuvos valdžia nepabūgo stoti akistaton su Trečiuoju reichu ir ryžosi suduoti hitlerininkams lemiamą smūgį. Toks žingsnis nustebino pasaulį - ligi tol Senajame žemyne mesti iššūkio A.Hitleriui neišdrįso nė viena Europos valstybė.

Deja, šios priemonės buvo pernelyg vėlyvos ir negalėjo išsaugoti Klaipėdos Lietuvai. Bet apie tai - kiek vėliau. O kol kas trumpai apžvelkime 1934 metų įvykių priešistorę.

Nacizmo židiny

Pralaimėjusi Pirmąjį pasaulinį karą Vokietija buvo priversta pasirašyti Versalio sutartį, pagal kurią ji neteko

(Atkelta iš 2 psl.)

ŽYDŲ MOKYKLOS...

kalbos egzaminą. Formaliai visi abiturientai laikys vienodą egzaminą, tačiau praktikoje tautinių mažumų abiturientai rašys šimtu žodžių trumpesnį rašinį, galės padaryti kur kas daugiau klaidų. Dalies pedagogų teigimu, lietuviai dėl to bus diskriminuojami.

Pirmosios nepriklausomybės metais 1918-1940 metais mokyklose nebuvo jokių išimčių. Visos tautinės mažumos mokėsi lietuvių kalbos, literatūros ir abitūros egzaminus laikė kartu be jokių palengvinimų (*Red.*).

Švietimo ir mokslo ministro įsakymo, kuriuo buvo pakeista lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino programa, teisėtumą nagrinės Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas.

M. Jackevičius

Klaipėdos krašto. Tuomet uostamiestį laikinai valdė Antantės valstybės: Didžioji Britanija, Italija, o galiausiai į Klaipėdą atplaukė prancūzų karo laivai ir miestas buvo paskelbtas Paryžiaus globojama „laisvąja valstybe“.

Suprantama, kad parkludytos ir pažemintos Vokietijos vadovai su tokia padėtimi taikstytis nenorėjo. Jie pradėjo slapstas derybas su Lietuva, įkalbinėdami jos vadovybę užimti uostamiestį jėga. **Vėliau paaiškės, kad tai buvo klastingas ir gerai apgalvotas planas:** Berlynas niekuomet neatsisakys ketinimų susigrąžinti Klaipėdos kraštą, tad jam bus kur kas patogiau ir lengviau atplėšti jį nuo mažytės ir vienišos Lietuvos negu nuo Vokietiją sutriuškinusių didžiųjų valstybių.

Berlyno padrąsinta Lietuvos karinė vadovybė su Vyriausybės žinia surengė vadinamąjį Klaipėdos sukilimą, kuriame dalyvavo daugiau nei tūkstantis civiliais perrengtų karių, šaulių ir savanorių. 1923 metų sausio 15-ąją paskelbta, kad Klaipėdos kraštą jau kontroliuoja Lietuva. Po daugiau nei metus trukusių derybų Paryžiuje buvo pasirašyta Klaipėdos krašto perdavimo konvencija, kuria jam suteiktas autonomijos statusas. Būtent ši autonomija netrukus suvaidino lemiamą vaidmenį kylant revanšizmo, o vėliau ir nacizmo bangai Lietuvos valdomame, tačiau jos iki galo taip ir nekontroliuojamame krašte.

Paprasti vokiečiai, be abejo, nežinojo, kad Klaipėda atiteko Lietuvai su Berlyno viršūnių žinia ir tyliu jo pritarimu, tad šalyje po šių įvykių kilo nemenkas sąmyšis. Pačioje Klaipėdoje taip pat neramu - čia netrukus įsikūrė Klaipėdos krašto draugija, o greta jos kaip grybai po lietaus dygo atvirai antilietuviškos draugijos bei politinės partijos, kurios visaip stengėsi parodyti, kad nei istoriniu, nei kultūriniu požiūriu Klaipėdos kraštas neturi nieko bendra su Lietuva.

Buvo naivu tikėtis, kad Klaipėdos krašto vokiečiai ir suvokietėję jos gyventojai po 1293 metų sulikimo puls į glėbį Lietuvos Respublikai, prašydami juos kuo greičiau „atlietuvinti“. Dar naiviau buvo remtis 1918 metų lapkričio 30 dienos Tilžės aktu, kurį pasirašę niekieno nerinkti Prūsų Lietuvos tautinės tarybos atstovai išreiškė norą prisijungti prie nepriklausomybę paskelbusios Lietuvos Respublikos. Dar Tilžės akto pasirašymo išvakarėse minėtos tarybos narys Jurgis Streckys rašė, kad 90 proc. klaipėdiečių nori likti

Klaipėdos nacių aktyvistai žygiuoja Klaipėdos gatvėmis.

Vokietijos federalinio archyvo nuotr.

Vokietijos sudėtyje. Tam, kad krašto gyventųjų požiūris į Lietuvą pasikeistų, nebuvo jokių svarių priežasčių. Greičiau priešingai - kai kurie neapgalvoti Lietuvos Vyriausybės veiksmai skatino juos visais įmanomais būdais priešintis Kauno valdžiai.

Iš pradžių šis pasipriešinimas buvo legalus: turėdami autonomiją vietos gyventojai rinko tokį Klaipėdos krašto seimelį, kuris galėtų pateisinti jų lūkesčius.

Autonomija lyg skėčiu nuo lietuviškos tvarkos dangstėsi įvairiausi gyventojų sluoksniai. Mokytojai visus dalykus ir toliau dėstė vien vokiečių kalba. Tiesą sakant, dauguma jų lietuviškai nė nemokėjo. Maža to, istorija ar geografija mokyklose tebebuvo aiškinaama taip, kaip ją mato ne Kaunas, o Berlynas.

Nuo pat pirmų dienų lietuviška valdžia Klaipėdoje susidūrė ir su stipria kultūrine rezistencija. Vieninteliame savivaldybės išlaikomame miesto teatre buvo statomos tik vokiškos pjesės, kuriose vaidino iš Vokietijos atvykę aktoriai. Rasti lietuvišką knygą bibliotekoje buvo tiesiog neįmanoma. Iš beveik penkiasdešimties Klaipėdos krašte gyvenančių evangelikų liuteronų pastorių į bažnyčias įsileisti tik trys - visur kitur pamaldos vykdavo tik vokiškai.

Ne kitaip buvo ir teismuose. Nors formaliai Klaipėda ir priklausė Lietuvos jurisdikcijai, 95 proc. visų krašto teisėjų čia buvo vokiečiai, kurie laikėsi vokiškos teismų tvarkos ir praktikos.

Tenka pripažinti, kad dėl nemažėjančio pasipriešinimo buvo kalta ir pati Lietuvos valdžia, menkai suvokianti, kas iš tiesų yra Klaipėdos krašto gyventojai. Vadinamieji lietuvininkai buvo laikomi suvokietėjusia etnine grupe, kurią reikia kiek galima grei-

čiau „atlietuvinti“, nepaisant jų norų ir savimonės.

Be to, Kauno vykdoma politika tiesiog užtikrino priešišumą tarp autonominių valdžios įstaigų ir Klaipėdoje tada veikusių centrinių žinybų. Vietinės valdžios žinioje paliktose instancijose - teismuose, policijoje, švietimo sistemoje - liko tarnauti vokiečiai, nerodantys jokio lojalumo Lietuvos valstybei. Tuo tarpu centro kompetencijai priklausiusiame geležinkelyje, pašte, uosto tarnybose, muitinėje, pasienio policijoje darbavosi vien tik iš Lietuvos atvykę pareigūnai. Kai kuriems jų tarnyba Klaipėdos krašte buvo savotiška bausmė už tarnybines pražangas, tad galima spėti, jog tokie valdininkai taip pat neliepsnojo karšta meile vietos žmonėms. O jei toks pareigūnas dar nemokėjo vokiškai, bičiuliautis su lietuvininkais jis neturėjo nei noro, nei galimybių.

Dar žibalo į nesantaikos ugnį pliūptelėjo 1927 metais krašto gubernatoriumi paskirtas **Antanas Merkys**, kuris pasižymėjo ypatinga arogancija. Atrodo, kad naujasis gubernatorius jautėsi ne savos valstybės dalies, o greičiau okupuotos šalies valdytoju. Antraip sunku paaiškinti jo siekius, kad kraštą valdytų vien tik Kaune paskirti žmonės. Arba garsiąją jo frazę: „Jums, klaipėdiečiams, mokslo užtenka!“, ją gubernatorius metė nutraukus gimnazijos mokymo kursų finansavimą. Nereikia nė sakyti, kad toks pareiškimas davė daug peno naujai antilietuviškos propagandos bangai.

Ketvirtajame dešimtmetyje Vokietijoje vis labiau įsigalint revanšistinėms nuotaikoms ir pamažu, bet užtikrintai byrant Versalio sistemai, Klaipėdos vokiečiai ir didelė dalis lietuvininkų vis tvirčiau siejo save su būsimu Reichu. Rietenos

iš Seimelio posėdžių ar valdininkų kabinetų persikėlė į turgų, gatvę, užėigą... Nė vienas trečiadienis ir šeštadienis Klaipėdos turguje neapsieidavo be apsižodžiavimo ar apsistumdymo - savo priešiskumą lietuviškai valdžiai vokiečiai išliedavo ant prekes į uostamiestį atvežusių žemaičių, kuriuos miestelėnai atvirai vadindavo žemesnės kultūros atstovais. Taip nepastebimai, žingsnis po žingsnio, autonominis Lietuvos kraštas ėmė virsti tikru nacionalsocializmo židiniu.

Po Berlyno sparnu

Ypač aktyviai nacių idėjas skleidė ir įgyvendino teismų tarnautojai. 1928 metais Klaipėdos prokuratūros aktuarijus Ernstas Goebleris, Šilutės teismo sekretorius Kurtas Rehbergas ir Klaipėdos teismo vachmistras Jurgis Jesutis įsteigė slaptą NSDAP skyrių. Netrukus prie organizatorių prisidėjo Klaipėdos evangelikų bažnyčios pastorius Theodoras Sassas ir Klaipėdos apygardos teismo vyriausiasis prokuroras Hansas Roppas.

Toliau įvykiai nepaprastai greitai rutuliojosi. **1931 metų birželio 29 dieną Tilžėje įvyko dainų šventė**, į ją susirinko įvairiausių Klaipėdos krašto vokiečių organizacijų nariai. Čia atvyko net pats NSDAP propagandos vadas Josephas Goebbelsas, naciams atėjus į valdžią tapsiantis Reicho propagandos ministru. Sambūrio dalyviams aukštas nacių veikėjas pirmą kartą viešai ir garsiai pareiškė, jog Klaipėdos kraštas turįs būti prijungtas prie Vokietijos, o lietuviai išvyti lauk. Po poros metų šiuos žodžius Karaliaučiuje pakartos ir A.Hitleris. Po ten surengto didžiulio mitingo, susitikęs su Klaipėdos vokiečių rinktinės nariais, jis pareiškė: „Savo pažadą aš ištesėsiu. Klaipėda

(Nukelta į 5 psl.)

(Atkelta iš 4 psl.)

AUDRINGAS 1934...

bus gražinta Vokietijai!” Po šio susitikimo nacių veiklą Klaipėdos krašte pradės koordinuoti asmeninis A.Hitlerio sekretorius Rudolfas Hessas.

Atėjus į valdžią A.Hitleriui, nelegalių Klaipėdos nacių kuopelių pumpurėliai ėmė skleisti žiedeliais. 1933-iaisiais per Seimelio rinkimus galutinai susiformavo, o vėliau ir oficialiai įsikūrė dvi legalios nacių organizacijos: Krikščionių socialistų darbininkų sąjunga („Christliche Sozialistische Arbeitsgemeinschaft”, CSA) ir Socialistinė darbo sąjunga („Sozialistische Volksgemeinschaft”, SOVOG). Pirmajai vadovavo jau minėtas pastorius T.Sassas, antrajai - veterinaras Ernstas Neumannas. Tiek anksčiau įkurtam Klaipėdos NSDAP skyriui, tiek minėtoms dviem organizacijoms dirigavo vienas ir tas pats asmuo - Tilžėje įsikūręs NSDAP Klaipėdos krašto komisaras Hansas Mozeris. Vėliau nacistinių judėjimų kuratoriaus funkcijas perėmė Vokietijos generalinis konsulas Klaipėdoje.

Vokiečių diplomatai ne tik užtikrino ryšius tarp Vokietijos valdžios ir Klaipėdos revanšistų, bet ir nesislėpdami lankydavosi vokiečių politinių partijų vadovų namuose, sakydavo kalbas hitlerininkų susirinkimuose ir duodavo jiems veiklos instrukcijas. Konsulato darbuotojai Klaipėdos nacių veikėjams išduodavo nelegalias Vokietijos vizas, ap rūpindavo jų organizacijas propagandine literatūra. 1934 metais konsulate saugų prieglobstį rado ir SOVOG archyvas. Pagrindinis Klaipėdos krašto nacistinių organizacijų kuratorius buvo pats Vokietijos konsulas Reinholdas von Sauckenas - turtingas ir labai įtakingas žmogus.

Jausdami Berlyno paramą Klaipėdos nacionalsocialistai jau visiškai atvirai skelbė savo svarbiausią tikslą - kuogreičiau prijungti šį Lietuvos kraštą prie Vokietijos.

Suprantama, kad nei SOVOG, nei CSA negalėjo veikti be rimtos finansinės paramos. Ja rūpinosi Berlyne įsteigta bendrovė „Concordia”, kuriai vadovavo Vokietijos sostinės burmistras Maksas Winkleris. Ši vokiečių spaudai užsienyje remti skirta kompanija nuolat siųsdavo į Klaipėdos kraštą savo revizorius, kurie ne tik tikrindavo, bet ir instruktudavo vietos vokiečių laikraščių redakcijas. Tiesa, atvira nacistinė propaganda, kurią varė vokiški Klaipėdos laikraščiai, ne visada likdavo nenubausta. Štai

E.Neumanną sveikina į Vokietijos užgrobtą Klaipėdą atvykęs A.Hitleris. 1939 m. kovo 23 d. *LŽ archyvo nuotr.*

1933 metų pabaigoje krašto ir karo komendantas skyrė maksimalią 5000 litų baudą laikraščiui „Memellandische Rundschau” už kiršinimo politiką, politinių kalinių, karo komendanto nubaustų už antivalstybinę veiklą, garbinimą ir įvairius antiviearysibinius pareiškimus. Tačiau baudų niekas nebijojo - vietos nacizmo propaguotojus itin padrašina viename Vokietijos dienraštyje paskelbtas sensacingas interviu su Vokietijos konsulu R. von Sauckenu. Šiame pokalbyje diplomatas be užuolankų pareiškė, jog Vokietijos generalinis konsulas esąs tikras Klaipėdos diktatorius: „Jis vadovauja generaliniam štabui iš dviejų vicekonsulų ir 40 sekretorių, turi savo dispozicijoje slaptą policiją, Karaliaučiaus radijo stotį, Tilžės laikraščius, keturių milijonų markių kreditą.”

Nacistų organizacijos buvo finansuojamos ir per slaptas kredito bendroves „Kretitferbandą” ir „Agrariją”, kurioms vadovavo E.Neumanno pavaduotojas ir SOVOG finansų valdytojas V.Bertulaitis. Šios kredito unijos ne tik rėmė antivalstybines organizacijas, bet ir verbavo naujus jų šalininkus - visi šių įstaigų skolininkai buvo verčiami varyti nacistinę propagandą.

Ruošė dovaną A.Hitleriui

Turėdamos pakankamai finansinių išteklių ir 8244 narius CSA ir SOVOG tapo grėsminga jėga ir neapsiri bojo vien propaganda. CSA iš patikimų žmonių ėmė sudarinėti ginkluotas smogikų, o SOVOG - teroristų grupes. Jau vėliau, prasidėjus suėmimams ir kratoms paaiškės, kad kas dešimtas CSA ir SOVOG narys buvo ginkluotas. Be to, Klaipėdoje veikė Vokietijos SA pavyzdžiu sukurti smogiamieji būriai „Storm Kolone”. Uniformuoti, su svastikomis ant rankovių jie nuolat žygiuodavo miesto gatvėmis.

Taigi legaliai veikiantis SOVOG, kurio įstatuose užsimenama tik apie kultūrinę ir ekonominę veiklą, užsiau-

ginęs raumenis ima ruošti visai kitokiems veiksams. 1933 metų rudenį organizacijos vadas E.Neumannas įsako visiems padalinių vadams pradėti rengtis sukilimui. Prasideda intensyvios treniruotės. Smogikai ginkluojami, mokomi karinės rikiuotės, šaudyti, slėptis nuo priešų, pereiti upę, statyti laikinus tiltus, mėtyti granatas, atpažinti signalus ir kitų karinių dalykų.

Spalio 15 dieną SOVOG vadovybė sumanė pademonstruoti jėgą ir surengti bandomąjį žygį į Šilutę. Planuota, jog keli tūkstančiai SOVOG narių ir smogikų žygiuos miestelio gatvėmis. Tačiau sumanymas žlugo, nes negauta apskrities karo komendanto leidimo.

Vis dėlto sukilimui ir toliau intensyviai rengtasi. Visi SOVOG grupių ir smogiamųjų būrių vadai jau turi tikslias instrukcijas, kaip elgtis gavus žinią apie jo pradžią. Be to, nutariama nužudyti bet ką, kas tik suteiks Lietuvos valdžiai žinių apie SOVOG ar kitų nacių organizacijų veiklą, struktūrą, ryšius ir planus. Vėliau įsitikinsime, kad tai nebuvo vienušti žodžiai.

Sukilimas turėjo įvykti 1934 metų sausio 18 dieną. Jo planas buvo toks: vienas Klaipėdos kino teatro savininkas surengs kino seansą Macikuose stovinčiam Lietuvos kariuomenės pulkui. Kariams susirinkus žiūrėti filmo, smogikai nuginkluos visą įgulą ir pradės sukilimą. Tiesa, vėliau šis planas atidėtas balandžio 20-ajai - taip norėta padaryti gimtadienio dovaną A.Hitleriui. Tačiau nei tą, nei vieną iš minėtų dienų sukilimas taip ir neprasidėjo. Dabar sunku pasakyti, kas lėmė nesėkmę - ar tai, kad SOVOG vadai taip ir nesulaukė NSDAP vadovybės nurodymo pradėti veiksmus, ar tai, jog šiems planams kelią užkirto Lietuvos saugumas.

Areštai ir kratos

Klaipėdos hitlerininkų planai saugumo policijai nebuvo paslaptis. Daug informacijos teikė į šių organizacijų struk-

tūras infiltruoti VSD agentai. Vien saugumo darbuotojas V.Augustaitis Šilutėje turėjo keletą svarbių agentų: vokiečių jaunimo organizacijų veikėją M.Švideraitį (agentūrinis slapyvardis Martinas), „Kulturferbando” reikalų vedėją slapyvardžiu Ene ir netgi SOVOG reikalų vedėją A.Molinių-Ali. Būtent pastarojo dėka 1934 metais buvo suimtas CSA narys Jurgis Jesutis, vienintelis patvirtinęs, kad CSA ir SOVOG palaiko slapčius ryšius su NSDAP. Užbėgdami įvykiams už akių pastebėsime, kad garsiajame hitlerininkų teismo procese, kuris įėjo į istoriją kaip Neumanno-Sasso byla, remiantis vien tik pagrindinio liudytojo A.Moliniaus parodymais **buvo nuteista daugiau kaip 80 kaltinamųjų.**

O kol kas Lietuvos valdžia ruošia sujūlėjusiems hitlerininkams skaudų smūgį. 1934 vasario 8 dieną Vyriausybė išleidžia „Tautai ir Valstybei saugoti įstatymą”. Jame uždrausta slaptų kredito įstaigų veikla, naudojama politinei įtakai prieš Lietuvos valstybę. Įstatymas numatė bausti asmenis, vadovavusius tokioms kredito įstaigoms ir užsienio lėšomis kreipusius partijų veiklą priešinga Lietuvos valstybės ir tautos interesams veikla.

Įstatymas taip pat numatė bausti visus, kurie niekins ir įžeidinės lietuvių tautą, Lietuvos Vyriausybę, valstybės simbolius, vėliavą, be Lietuvos Vyriausybės leidimo ves derybas su svetimos valstybės vyriausybe, jos įstaigomis ar agentais, priklausys užsienio organizacijoms, dirbs jų naudai, panaudos ekonomines priemones prieš Lietuvą ar lietuvių tautos interesus, skleis tendencingas žinias, naudosis užsienio lėšomis savo veiklai, nešios uždraustą uniformą ar ženklus arba be leidimo laikys ginklus.

Jau kitą dieną SOVOG vadas E.Neumannas ir smogikų vadeiva E.Lapinas atsidūrė Bajorų kalėjime. Šiaulių apygardos teismo tardytojai rengėsi pradėti jų veiklos tyrimą.

Dar kitą dieną laisvėje likę nacistai skubiai susirinko į pasitarimą Vokietijos konsulate. Hitlerininkai ir jų globėjai sprendė dilemą - tęsti SOVOG veiklą ar steigti naują partiją. Pasitarimo dalyviai apsistojo prie antrojo varianto - įsteigti naują partiją Vokiečių frontas” („Deutsche Front”), kuri turėtų suvienyti ne tik Klaipėdos krašto, bet ir visos Lietuvos nacių. Tačiau šiam sumanymui nebus lemta tapti realybe, mat netrukus bus suimti ir likusieji svarbiausi SOVOG aktyvistai, o šios organizacijos (kaip ir CSA) veikla bus

uždrausta.

O kol kas direktorijos pirmininkas Otto Sreiberis siunčia gubernatoriui Vytautui Gyliui laišką, kuriame tvirtina, kad „Tautai ir valstybei saugoti įstatymas” autonominiame Klaipėdos krašte neturi galioti.

Protesto notą Lietuvai nu-siuntė ir Vokietijos vyriausybė. Šiame dokumente tvirtinama, kad padarytas „sunkus pasikėsinimas prieš Klaipėdos krašto autonomiją” ir reikalaujama sustabdyti „Tautai ir valstybei saugoti įstatymo” galiojimą Klaipėdos krašte. Atsakomojoje notoje Lietuvos Vyriausybė atmetė priekaištus dėl įstatymo ir kaltinimus dėl pablogėjusių tarpusavio santykių, nes jiems pakenkė ne Lietuvos veiksmai, o Vokietijos ekonominės represijos. O dėl įstatymo, jis esąs Lietuvos vidaus reikalas, sakoma notoje.

Tuo tarpu skandalą sukėlusio O.Sreiberio dienos jau suskaičytos. Birželio 28 dieną gubernatorius J.Navakas atšauks jį iš pareigų, o naujuoju Direktorijos pirmininku paskirs lietuvių frakcijos Seimelyje atstovą Martyną Reizgį.

Dar po trijų savaičių, remdamasis naujuoju įstatymu, Klaipėdos krašto karo komendantas atims mandatus SOVOG priklausiusiems 8 Seimelio nariams ir 22 kandidatams.

Nuosprendžiai liko tik popieriuje

Bet grįžkime į žiemos pabaigą, kai vasario 24-ąją, pasibaigus hitlerininkų suėmimams, prasidėjo svarbiausių nacistų vadeivų E.Neumanno ir T.Sasso veiklos tyrimas. Tą pačią dieną, SOVOG ir CSA narių butuose darytos kratos. Čia rasta 1104 vienetai ginklų ir kitų įkalčių, vos tilpusių į 30 dėžių. Per beveik penkis mėnesius byloje apklausti 1,327 žmonės, 142 asmenys patraukti atsakomybėn. Kadangi penkiolikai iš jų pavyko pasislėpti, o vienas buvo nužudytas, 32 tomų byloje liko 126 kaltinamieji.

Beje, įkalčius hitlerininkai mėgino naikinti dar prieš prasidedant suėmimams: jie ketino susprogdinti Lietuvos saugumo būstinę Šilutėje. Išpuolį buvo pavesta surengti Ernestui, Johanui ir Augustui Valaičiams. Teroristai ketino pro langą į pastato vidų įmesti benzino talpyklas, o vėliau susprogdinti granatas. Jei planas būtų pavykęs, pastatas būtų sudegęs, o visi jame esantys dokumentai - sunaikinti. Tačiau to padaryti nepavyko - teroristus sulaikė policija.

Nacių smogikai naikino ne

(Nukelta į 10 psl.)

58-OJI KAZIUKO MUGĖ

Šiais metais šią mugę Cleveland lietuvių skautija surengė kovo 17 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Ją pradėjo vyr. skautininkė fil. Vilija Nasvytytė-Klimienė, kuri pristatė 7 asmenis, glaudžiai susijusius su Cleveland lietuvių skautija. Tai Lietuvos Garbės Konsulė ir Cleveland „Židiniečių“ draugininkė, paskautininkė Ingrida Bublienė, Šv. Kazimiero parapijos klebonas ir Cleveland skautijos dvasios vadas kun. Joseph Bacevice, Cleveland skautininkių draugovės draugininkė skautininkė, filisterė, Irena Gedrienė, Cleveland Akademinių skautų sąjungos vadovė skautininkė, filisterė, Mylita Nasvytienė, Cleveland Lietuvių namų direktorė, vyresnė skautė Rūta Degutienė, Cleveland „Neringos“ tunto tuntininkė, vyresnė skautininkė Virginija Juodišiūtė Rubinski, Cleveland „Pilėnų“ tunto tuntininkas, vyresnysis skautininkas Remigijus Belzinskas.

Cleveland skautija skiriasi ir amžiumi ir veikla ir atsakomybe.

Tai buvo akivaizdu pažvelgus į stalus apkrautus skautų pagamintais dirbiniais, dovanomis, drožiniais bei skanumynais.

Į salę skautai žengė 1) „**Pilėnų**“ komendantas Rokas Ogorodnikas, vilkiukų „Kęstučio“ draugovė, draugininkas skautininkas Andrius Belzinskas, pavaduotojas paskilt. sk. Vytis Darius Čepulis, vilkiukų kandidatų draugininkas paskautininkas Vėjas Belzinskas, skautų „Vytauto“ draugovė, draugininkas sk. Vytis vyr. skilt. Laimis Belzinskas ir paskilt. sk. Vytis kandidatas Aras Klimas, Prityrusių skautų kand. „Mindaugo“ draugovė, draug. vyr. skaut. Remigijus Belzinskas, pavad. paskilt. sk. Vytis kand. Nick Tuljak. 2) „**Neringos**“ tuntas, vedamas tunto adjutantės paskilt. vyr. sk. kandidatės Izabelės Rubinski, Jaunesniųjų skaučių „Laimutės“ draugovė (draugi-

Vyr. sk. fil. Vilija Nasvytytė-Klimienė pristato skautijos vienetus.
A. V. Matulionio nuotr.

ninkės skilt. vyr. sk. kandidatės Rita ir Renė Kižytės, skaučių „Aušrinės“ draugovė, draug. vyr. skilt. vyr. skilt. vyr. sk. Neris Klimaitė, prityrusių skaučių „Širvintos“ draugovė, draug. vyr. skaut. Virginija Juodišiūtė Rubinski. 3) **Jauniausiųjų skautų ir skaučių**, „Giliukų“ ir „Liepsnelių“ būrelis, vadovai skaut. Algis Miškinis ir vyr. sk. Lana Pollock.

Visiems vienetams išsirikiavus ir atraportavus, mugę pradėjo Cleveland Lietuvių namų direktorė Rūta Degutienė, perkirpdama kaspiną. Po to „Pilėnų“ tunto tuntininkas Remigijus Belzinskas tarė trumpą žodį ir padėkojęs atsilankiusiems, pakvietė visus įsigyti skautiškų rankdarbių ar skanumynų ir pasivaišinti bei pabendrauti svetainėje.

Algirdas V. Matulionis

Broliai, seserys Kristuje,

„Eikite ir padarykite mano mokinius visas tautas“ (Mato 28:19)

„Jus aš draugais vadinu“ (Jono 15:1-17)

Šių metų liepos mėnesį Pasaulio jaunimo dienose nuskambės pirmoji paminėta Šv. Rašto ištrauka, kai popiežius susitiks su viso pasaulio jaunimo atstovais Brazilijoje, Rio de Janeiro mieste. Šventėje dalyvaus ir lietuviško jaunimo atstovai, vieni atvažiuavę iš Lietuvos ir kiti iš įvairių Pietų Amerikos kraštų – jau trečios ir ketvirtos kartos lietuviai. Antroji Šv. Rašto ištrauka aidės Lietuvos jaunimo dienose Kaune! Tai dvi ypatingos šventės, kurios įvyks šiais „Tikėjimo metais“. Bus proga jaunimui susiburti, šlovinti Viešpatį vieningoje Bažnyčios bendruomenėje ir siekti tapti tvirtesniais Kristaus mokiniais, sekėjais ir draugais.

Ir Kristaus laikais jauni tikintieji keliavo į tolimus kraštus. Įgaliodamas ir įpareigodamas savo Apaštalus, prisikėlęs Kristus siuntė juos skelbti Evangeliją ir krikštyti visas tautas. Šiomis dienomis mums nereikia keliauti, kad Jo įsakymą vykdytume. Tos „tautos“ į kurias mes esame siunčiami yra mūsų šeimos, parapijos bei misijos, bendruomenės ir mokyklos, net ir mūsų draugų rateliai. Popiežius Benediktas XVI ypatingai skatino jaunimą naudotis šių dienų komunikacijos priemonėmis, ar tai būtų per socialinę žiniasklaidą kaip „Facebook“, „Twitter“ ar šiaip per internetą, kad vieni kitiems padėtų priartėti prie tikėjimo tiesų ir suprastų, jog Kristus ir Jo Bažnyčia nėra svetimi, bet „draugai“.

Rengdamiesi paminėti Jėzaus Kristaus Kryžiaus kančių ir atšvęsti Jo Prisikėlimo paslaptį maldoje, liturginėse apeigose bei velykinėse tradicijose, prisiminkime, kad mūsų pirmas tikslas yra „pažinti ir būsimums kartoms perduoti nekintamą tikėjimą“ (Porta fidei, 8). Ieškokime Viešpaties dvasios ar tai kituose kraštuose, ar čia pat ir tapkime Jo mokiniais, Jo draugais liudydami gyvąjį Dievo Žodį.

Linkiu Jums palaimintų ir džiugių Šv. Velykų!

Pagarbiai Kristuje,

Prelatas Edmundas J. Putrimas

ANTANAS SMETONA
TAUTINĖS VIENYBĖS IEŠKOTOJAS

Stasys Yla

Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje

XI.

Čia Jakštas bus kiek pranašavęs. Iš tikrųjų, nemaža dalis pirmievių, vos po metų kitų pasitraukę į Rusijos tremtį, nuėjo su bolševikais. Lietuvių tauta, apsiėjo be jų ir savo nepriklausomybę sukūrė. Nemaža jų nuėjo su bolševikais vėliau, o ypač ištikus Sovietų okupacijai. Kiek jų nuėjo ta pačia kryptimi Jungtinėse Amerikos Valstijose, Kanadoje, Pietų Amerikos kraštuose, o ar lietuvių tauta jau palaidota? Pagaliau vienybė dar nerasta ligi dabar tarp tautiškai galvojančių partijų, ir vis dėlto tauta tebėra gyva, veikli, kovojanti.

Jakštui rodėsi, kad viltininkų vienybė dažnai neten ieškoma ir ne tuo būdu. Jis prikišo Kubiliui vieną itin jautrų dalyką: „Jei visa mūsų spauda žiūrės p. J. K. akimis į žydų klausimą, tai lietuvių ateitis bus gana liūdna. Jie pateks visišką ekonominę priklausomybę nuo žydų. Todėl, mano išmanymu, manisfestuodamas savo per didelį prielankumą žydams ir nenu-

rodydamas gresiančio mums iš čia didelio ekonomišką ir kultūrinio pavojaus, p. J. K. blogai vykdo savo publicistišką pareigą ir tiesiog, lyg netikras pranašas, klaidina mūsų visuomenę. Žydų klausimas šiandien mūsų krašte yra vienas svarbiausių. Jis, galima sakyti, yra kur kas svarbesnis už kitus, kuriems *Viltis* tiek daug vietos kartais be reikalo pašvenčia“. Tik kauniškė *Vienybė* (katalikų savaitraštis) drąsiai pastačiusi šį klausimą, parodydama, kaip lenkai, net buvę žydų dideli rėmėjai, kaip Swętochowskis ir Nemojews-kis, visi vieningai ėmęsi bendros veiklos gelbėti Lenkiją iš per didelio ekonominio žydų įsigalėjimo. Jakštas prikiša Kubiliui: „jei kam kam, tai jau vienybės su pirmieviais apaštalui reiktų rodos imti iš lenkų pirmievytės patriarchų pavyzdį ir kitokią giesmelę užgiedoti“ (Tp 395).

Viltininkai negalėjo atleisti Jakštui, kam jis siūlė katalikams veikėjams imti pavyzdį iš socialistų disciplinos.

Čia viltininkai įžvelgė skaldomąjį katalikų partiškumą. O Jakštui atrodė, kad ir pas priešus galima rasti, kas su jais riša. O riša tas geras, kurio jie gali turėti. „**Kaip ne viskas gera pas katalikus, taip ne viskas bloga pas socialistus.** O imti gera mes turime teisę iš visur. Auksas nenustoja savo vertės net ir purve begulėdamas. Taip pat kas yra gera savyje, negali virsti bloga, jei atsiranda socialistų partijoj“ (Tp 391). Tuo Jakštas pasisakė už galimybę partijoms **bendradarbiauti** kita prasme - pasimokant vienoms iš kitų, ką jos turi pasiekusios gera. Toks bendradarbiavimas esąs net **reikalingas ten, kur iškyla bendras pavojus**, kaip paminėtame žydų ekonominės ekspansijos atvejuje.

Jakštas neatmeta ir vienybės, bent sąlyginės ir nurodo šias sąlygas:

„Reikia, kad vienijami dalykai būtų maždaug vienos rūšies, nes pvz. įkinkius gulbę, lydį ir vėžį į vieną vežimą ir tuo būdu juos suvienijus, nebus daug naudos, kaip tai įrodė senis Krylovas.

„Vienijant daugumą ir mažumą, negalima versti, kad pirmoji išsižadėtų savo teisių, nes **major pars trahit minorem**, o ne atvirkščiai. Kur daugumos teisės ignoruojamos, ten vienybė negali įvykti.

Tai parodo lietuvių santykiai su Lietuvos lenkais. O mūsų pirmieviai tuo atžvilgiu labai panašūs lenkams...

„Norint suvesti vienybėn įvairių nuomonių žmones, reikia juos bent kiek suprasti... Ar p. J. K. gerai supranta pirmievių psichiką, nežinau. Bet kad jis gerai nepažįsta lietuvių katalikų, tai faktas, nes kitaip jis nebūtų drįsęs katalikų daugumą pavadinti ‘katalikybės karikatūra’“ (Tp 392).

Dėl katalikų politinės vienybės, Jakštas žiūri ne formaliniu partiniu požiūriu, bet esminiu. „Partijų katalikų politikoj, tiesa, gali būti daug, bet kiekviena partija neprivalo laikytis kitos politikos, kaip tik krikščioniškos... Be šito politika virstų nekrikščioniška, pagoniška, bedieviška, o už tokią politiką nėra nieko piktesnio. Krikščioniškos politikos idealas yra ‘kad visi būtų viena’. Ėjimas prie to — tai mūsų pareiga“ (Tp. 389). O dėl „katalikybės vėliavos“ politikoje, kurios būkštavo viltininkai, Jakštas atsako.

„Asmeniškai aš esu ramaus kultūros darbo šalininkas, o ne manisfestavimosi su išviršinėmis bet kokiomis vėliavomis... Todėl aš ir neguldyčiau galvos už tai, kad ant kiekvieno mūsų darbo plevėsuotų katalikybės vėliava. Nebūdamas principiniu vėliavų šalininku, aš nesu ir principiniu jų priešininku.

Kad kokia nauja lietuvių įstaiga ir neiškabintų katalikybės vėliavos, aš vien dėl to jos nekaltinčiau. Norėčiau, kad taip pat niekas nekaltintų ir tų lietuvių įstaigų, kurios katalikybės vėliava yra pasipuošusios... Geriausias taktas čia būtų palikti kiekvienai įstaigai laisvę: nori puoškis katalikybės vėliava, nori nesipuošk!“ (Tp. 390).

Smetonos pastangų
vaisiai

Iš visų vienybininkų, kuriuos pradžioj minėjome, Smetona bus labiausiai pasitarnavęs šiai problemai išjudinti ne šūkiškai ir ne jausmiškai, o akademiškai. Dviejų viltininkų pasauliečių ir dviejų kunigų, atstovaujančių Vadovą ir Draugiją, dialogas, nors ir neišvengė nukrypimų į šalį, vis dėlto apčiuopė gilesnes nesutarimų priežastis ir bliviau pažiūrėjo į bendro darbo galimybes tarp katalikų ir vadinamų pirmievių. Ką šis dialogas davė?

1. Lig šiol „pirmieviai“ buvo neaptarta sąvoka, kurion tilpo: progresistas, pozityvistas, liberalas, demokratas, socialistas, kiekvienas kairysis, bedievis. Dialogo vyksme pradėta išskirti „pirmievių tautininkus“, nesibaidančius tautos labai bendradarbiauti su katalikais bei kunigais.

(Bus daugiau)

CLEVELAND, OH

REKOLEKCIJOS

P a g a l Lietuvių Enciklopediją, išleistą 1951 m. Boston, MA.: „Rekolekcijos (iš vid. lot. recollectio, ‘vidinis susikaupimas’) dvasiniai pratimai, vidinis susikaupimas prieš išpažintį, meditacija.”

Šiais metais rekolekcijos Clevelande, Ohio šv. Kazimiero šventovėje įvyko kovo 9-10 d.d. jas pravedė svečias iš Lietuvos kun. Ričardas Doveika, kuris gyvena ir Dievo žodį skleidžia Vilniuje.

Jo gavėnios viešnagė Amerikoje prasidėjo jam atskridus į Los Angeles, CA Šv. Kazimiero parapiją rekolekcijoms. Jas užbaigęs, jis tuo pačiu tikslu atvyko į Clevelandą, OH. Po to į Bostoną, MA ir savo kelionę užbaigė Toronte, kur susitiko su išeivijos lietuvių katalikų sielovados vadu prel. Edmundu J. Putrimu, kurio žinioje yra dauguma išeivijos religinių renginių.

Kun. Doveikos skrydis iš Los Angeles į Clevelandą nebuvo sklandus: jis turėjo čia atvykti penktadienio vakare (kovo 8 d.), tačiau dėl skrydžių tvarkaraščio pakeitimų į Clevelandą atvyko tik šeštadienį 8 v.r.

Nepaisant kelionės nesklandumų, kun. Doveika rekolekcijas Šv. Kazimiero šventovėje pradėjo punktualiai 10 v.r. į jas atsilankė gražus skaičius tikinčiųjų. Šio dvasiško iškvietimas į Clevelandą turėjo šiuos tikslus: priminti gavėnios reikšmę ir svarbą, įtraukti į parapijos veiklą tuos lietuvius, kurie, paprastai, yra retai matomi šioje šventovėje, ir, svarbiausia, sugrąžinti nuo parapijos nutolusius lietuvius katalikus. Šios rekolekcijos taip pat buvo gera proga atlikti išpažintį. Ja pasinaudojo nemažai atsilankiusiųjų.

Pirmajai rekolekcijų daliai šventovėje užsibaigus, apie 60 asmenų susibūrė parapijos konferencijos kambaryje, kur jų laukė kava ir skanėstai, o kartu ir kun. Doveikos kalba,

kuri daugumai patiko.

Sekmadienį, kovo 10 d. kun. Doveika aukojė šv. Mišias ir savo pamoksle išreiškė dėkingumą jį pakvietusiam šv. Kazimiero parapijai, nevengdamas įvairių temų, pradedant ir baigiant mūsų tikėjimu. Šv. Mišioms baigiantis, parapijos tarybos narė Amanda Muliolienė tarė svečiui kunigui padėkos žodį ir parapijos vardu įteikė dovaną. Dekodamas už dovaną, kun. Doveika ypatingą padėką išreiškė kleb. kun. Joseph Bacevice ir prel. Edmundui Putrimui. Jis taip pat maloniai bendravo su parapijiečiais. Gaila, kad skubant į Bostoną, jo viešnagė Clevelande buvo trumpa.

P.S. Šių rekolekcijų tikslas „sugrąžinti nuo parapijos nutolusius lietuvius katalikus” nebuvo pasiektas. Akivaizdu, kad nei tikėjimas, nei tautiškumas šiai Cleveland lietuvių bendruomenės daliai nėra svarbūs.

Algirdas V. Matulionis

Kun. Ričardas Doveika pasiruošęs šv. Mišių aukai.

A.V.Matulionio nuotr.

ARGENTINA

2013 m. kovo 15-17 d.

Berisso mieste baigėsi Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos (ALJS) stovykla, kuri buvo visiems labai naudinga ir rezultatyvi.

Pabrėžtina, kad dalyvavo beveik 50 atstovų iš Buenos Aires, Lanus Oeste, Tandil ir Berisso. Renginio metu žaidėme lietuviškus susipažinimo žaidimus, o ALJS atstovai, dalyvavę Pasaulio lietuvių jaunimo kongresuose ir Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimuose, visus šventės dalyvius išmokė naujų žaidimų; po vidurnakčio įvyko Talentų vakaras prie laužo.

Sekmadienį po pietų vyko studijų dienos. Visus informavome apie galimybes išmokti lietuvių kalbos užsienyje.

Suteikėme informaciją apie

būsimą Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimą, kuris įvyks šių metų liepos mėn. 17-21 dienomis San Pablo mieste. Suvažiavimas rengiamas Pasaulio jaunimo dienų (PJD) išvakarėse, į kurias atvyks ir jaunimas iš Lietuvos.

Pasaulio jaunimo dienos (PJD) oficialiai prasidės **2013 m. liepos 22-28 d.d. Rio de Janeiro mieste, kartu su popiežiumi Pranciškumi** ir jaunimu iš viso pasaulio. Planuojama, kad ALJS atstovaus labai stipri delegacija. Ypatingai daug dėmesio skyrėme ateinančiam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, kuris vyks Anglijoje ir Lietuvoje šių metų liepos 1-14 d.

Svarbus suvažiavimo momentas buvo naujos ALJS valdybos rinkimai iš visų ALJS suvažiavime dalyvaujančių atstovų.

ASPEN, CO

ATIDARYTAS LIETUVOS GARBĖS KONSULATAS

Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis kovo 9 d. Aspen mieste ofi-

Naujos ALJS valdybos sudėtis: pirmininkė Eunice Casandra Linkevičiūtė, vicepirmininkė, Aniela Remorini Gasūnaitė, sekretorė, Juliana Eglė Acion Stalioraitytė, antrasis sekretorius, Matias Balčiūnas, išdininkė, Evelin Melnesiuk Gabriūnaitė, antrasis išdininkas, Nicolas Cabrera Dulkė, ryšininkas su lietuvių draugijomis ir institucijomis: Kevin Kavaliūnas.

Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos el. paštas: aljsajunga@hotmail.com

Juan Ignacio Fourment Kalvelis inf.

cialiai atidarė Lietuvos garbės konsulatą Colorado valstijai ir dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos šventėje.

Praėjusiais metais nauju garbės konsulu paskirtas Jonas Vytautas Prunskis į miesto centre, slidinėjimo trasų papėdėje surengtą renginį sukvietė gausų būrį vietos politikos, verslo, žiniasklaidos ir kultūros atstovų.

Atidaryme taip pat dalyvavo Colorado valstijos lietuvių bendruomenės nariai, keletas kitų Lietuvos garbės konsulų JAV.

Ž.Pavilionis pabrėžė, kad Lietuva suinteresuota plėsti Lietuvos garbės konsulų JAV tinklą, kuris užtikrintų deramą Lietuvos ekonominių, kultūrinių ir konsulinių interesų gynimą JAV. „Sustiprinti garbės konsulų tinklą JAV ypač siekime iki Lietuvos pirmininkavimo ES. Lietuvos ambasada Washingtone suformavo garbės konsulams užduotį, pasinaudojant šalies pirmininkavimu ES suteikiamos galimybėmis, padidinti Lietuvos vardo žinomumą JAV. Iš šiuo metu **JAV esamų devyniolikos garbės konsulų** ir dar kelių, kurių skyrimo procesai yra taip pat prasidėję, tikimės konkrečių renginių ir iniciatyvų. Ambasada su ribotais žmogiškaisiais ir finansiniais resursais viena nepajėgi aprėpti tokios didžiulės šalies kaip JAV, tačiau tinkamai išvysčius garbės konsulų tinklą ši misija tampa įmanoma”, sakė Ž.Pavilionis.

Pasak garbės konsulo J.Prunskio, Aspen dažnai lyginamas su Šveicarijos Davosu,

kuriame reguliariai vyksta įtakingų JAV ekonomistų, politikų ir kultūros atstovų susitikimas, todėl Lietuvai turėti savo atstovą šiame mieste naudinga.

Tam pritarė ir iškilmėse dalyvavęs Aspen miesto meras Mick Ireland, pasidžiaugęs, kad garbės konsulatą jo vadovaujamame mieste atidaro šalis, kuri netrukus perims pirmininkavimą ES.

Lietuvos garbės konsulato Aspen atidarymą laišku pasveikino ir Colorado valstijos gubernatorius John Hickenlooper.

Iškilmėse koncertavo Colorado lietuvių šokių grupė „Kalvelis”.

Colorado lietuviai džiaugėsi, kad pradėjus veikti garbės konsulatui, bus geriau atstovaujami nors negausios, maždaug 5 tūkst. dydžio, tačiau aktyvios Colorado valstijos lietuvių bendruomenės interesai. Pirmojo istorijoje oficialaus Lietuvos atstovo vizito Aspen metu, ambasadorius Ž.Pavilionis taip pat susitiko su šio miesto meru Mick Ireland, Aspeno slidinėjimo kompanijos prezidentu Mike Kaplan, davė interviu vietos laikraščiui „Aspen Daily News”. Susitikime su Aspen miesto meru aptartos galimos Aspeno ir Lietuvos miestų bendradarbiavimo perspektyvos. Pasak Ž.Pavilionio, daugelis Lietuvos miestų atstovų kreipiasi į Lietuvos ambasadą JAV su prašymais surasti jiems galimus partnerius JAV, todėl šis vizitas gali tapti ilgalaikio bendradarbiavimo pradžia.

Susitikime su Aspens instituto viceprezidente Amy

(Nukelta į 10 psl.)

Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos nariai.

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Respublikos premjeras Algirdas Butkevičius sukritikavo Lenkijos diplomatinės šėfą. Jis mano, kad Radoslaw Sikorski prasilenkia su diplomatine kalba, susiedamas Lietuvos-Lenkijos energetinius projektus su lenkų tautinės mažumos problemomis. „Jeigu tikrai tokie yra išsakyti žodžiai, yra šiek tiek prasilenkiama su diplomatine kalba. Ypač vertinant, kad tai yra užsienio reikalų ministras“, - taip A. Butkevičius spaudos konferencijoje įvertino R. Sikorski pasisakymą Lenkijos parlamente, kur Lenkijos užsienio reikalų ministras gana nedviprasmiškai sugretino šiuos klausimus.

Sykiu premjeras pažymėjo, kad visi svarbūs klausimai yra sprendžiami vyriausybės vadovų lygyje. Donald Tusk A. Butkevičius priekaištų neturi. „Manau, kad susitikimuose su Lenkijos ministru pirmininku mes esame aiškiai aptarę gaires. Ir tikiuosi, kad tie visi susitarimai bus įgyvendinami ministrų pirmininkų lygyje“, - pridūrė politikas. Premjeras taip pat planuoja vizitą į Sankt Peterburg, į Baltijos jūros valstybių vyriausybės vadovų susitikimą. Ar ten jį priims Rusijos premjeras Dmitrijus Medvedevas, kol kas neaišku, tačiau dėl susitikimo yra deramasi. „Dėl susitikimo dar neturiu informacijos. Šitas darbas yra atliekamas“, - sakė A. Butkevičius.

Lietuvos ambasadorė Londone Asta Skaistgirytė Liauškienė kovo 21 dieną įteikė skiriamuosius raštus Jungtinės Karalystės Karalienei Elžbietai II. Po oficialios ceremonijos vykusiam pokalbyje penkioliktoji Lietuvos ambasadorė Londone Karalienei priminė, kad Lietuvos diplomatinė atstovybė JK sostinėje įsteigta dar 1919 metais ir padėjo už sovietų įvykdytos Lietuvos aneksijos nepripažinimą 1940–1990 metais. Susitikime taip pat prisimintas sėkmingas Elžbietos II vizitas į Lietuvą 2006 m., aptartas Lietuvos pasiruošimas pirmininkavimui ES Tarybai. Lietuva ir Jungtinė Karalystė sėkmingai vysto tiek dvišalius santykius, tiek daugiašalių regioninių Šiaurės ir Baltijos šalių bei Jungtinės Karalystės bendradarbiavimą. Lietuvai itin svarbi ekonominė partnerystė, ženkliai prisidedanti prie šalies ūkio augimo. 2012 m. Lietuvos eksportas į JK išaugo 76 proc. ir viršijo 1 mlrd. svarų sterlingų.

KALBĖJO APIE LIETUVOS LAISVĖS BYLĄ
Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, europarlamentaras V. Landsbergis kovo 14 d. vizitą Vašingtone tęsė liudydamas Lietuvos išsivadavimo istoriją įvairioms JAV grupėms. V. Landsbergis davė 1.5 valandos trukmės interviu G.W. Busho centro inicijuotam projektui, kuris kaupia žmonių, aktyviai prisidėjusių prie nedemokratinės šalių tautų išsilaisvinimo, liudijimus. Išsamus su V. Landsbergiu įrašytas pokalbis bus paskelbtas internetinėje svetainėje www.freedomcollection.org maždaug po trijų savaičių. Vėliau V. Landsbergis JAV diplomatų kvalifikacijos kėlimo centre „Foreign Service Institute“ pristatė dokumentinę juostą „Kaip mes žaidėme revoliuciją“. Daugiau nei 70-čiai JAV diplomatų V. Landsbergis papasakojo apie Lietuvos kelią į nepriklausomybę, pažymėjęs, kad Lietuvos išsivadavimas turėjo įvairias kovos formas. V. Landsbergis kovo 14 d. taip pat perskaitė pranešimą Respublikonų partijos konferencijoje CPAC'2013. Sesijoje, kurioje dalyvavo JAV Kongreso nariai Tom Price ir Mike Pompeo, V. Landsbergis akcentavo transatlantinio bendradarbiavimo svarbą. Dienos pabaigoje V. Landsbergis dalyvavo Lietuvos ambasadoje JAV įvykusiame Vito Lucko fotografijų parodos atidaryme.

Vytautą Landsbergį apdovanoja Nacionalinio demokratijos paramos fondo vadovai.

VYTAUTO LANDSBERGIO APDOVANOJIMAS – PERGALĖ PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Lietuvos ambasados Washingtono kartu su partneriais JAV organizuotame renginyje kovo 13 dieną už nuopelnus demokratijai apdovanotas Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas, europarlamentaras Vytautas Landsbergis. Fondo prezidento **Carl Gershman** teigimu, V. Landsbergis kartu su buvusiais Lenkijos ir Čekijos vadovais Lech Walęsa bei Vaclav Havel yra 1989–1991 metų revoliucijų, atnešusių demokratiją į Rytų Europą, herojus. Aukštas JAV valstybės departamento atstovas **Eric Rubin** pasidalijo prisiminimais apie pirmąjį V. Landsbergio vizitą Washingtono, po kurio pasipriešinimas idėjai, kad Sovietų Sąjunga gali subyrėti,

stipriai sumenko. Fondo viceprezidentė Nadia Diuk renginio dalyvis išsamiai supažindino su svarbiausiais Lietuvos kovos už nepriklausomybę faktais ir V. Landsbergio vaidmeniu. Pasak jos, Lietuvos istorija atskleidžia neįtikėtiną už laisvę ir teisingumą kovojančių žmonių jėgą. Nacionalinio demokratijos paramos fondo garbės ženklu „Už tarnybą demokratijai“ apdovanotą politiką kartu su gausiu būriu JAV politikų, diplomatų, visuomenės veikėjų ir lietuvių bendruomenės atstovų sveikino ir Lietuvos ambasadorius Vašingtone Žygimantas Pavilionis. „Sunkiai išsikovojoji savo laisvę ir demokratiją, šiandien Lietuva yra gerbiama transa-

tlantinų organizacijų narė, netrukus pirmą kartą istorijoje pradėsianti pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai. Gera prisimename šią kovą, tad ir pirmininkaudami ES prisidėsime prie transatlantinio aljanso gilinimo ir demokratinės vertybių sklaidos“, – teigė ambasadorius. Priimdamas apdovanojimą Vytautas Landsbergis teigė, kad demokratija yra būtent tai, kuo tikime ir dėl ko dirbame, ir kad kova už ją yra tęstinis procesas. Profesorius taip pat padėjo Nacionaliniam demokratijos paramos fondui, Amerikos politinėje erdvėje visą laiką nuosekliai rėmusiam Lietuvos teisei į nepriklausomybę ir vietą demokratinėje tarptautinėje bendruomenėje. **LR URM inf.**

BALTIJOS ŠALIŲ AMBASADORIAI SUSITIKO SU JAV KONGRESO BALTIJOS GRUPĖS PIRMININKAIS

Gaila, kad negalėjome skaitytojams pranešti šių ambasadorių vardų ir pavardžių, nes LR ambasados JAV spaudos tarnyba jų nepateikė.

LR ambasados JAV nuotr.

Kovo 18 d. Lietuvos ambasadoje Washingtono trijų Baltijos valstybių ambasadoriai susitiko su JAV Kongreso Baltijos grupės pirmininkais John Shimkumi ir Adam Schiff. Tai pirmas toks po daugelio metų įvykęs bendras Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasadorių bei JAV Kongreso Baltijos grupės pirmininkų pasitarimas. Adam Schiff susitikimas buvo apskritai pažintinis, nes jis JAV Kongreso Baltijos grupės pirmininku nuo Demokratų partijos tapo tik š. m. pradžioje, pakeitęs ankstesnį pirmininką Dennis Kucinich. Susitikimo metu JAV Kongreso nariai domėjosi svarbiausiais Baltijos valstybių užsienio ir vidaus politi-

kos iššūkiais ir galima JAV parama. Daug dėmesio skirta energetiniam saugumui, transatlantiniams ryšiams, ES Rytų kaimynystės politikai. Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis pristatė Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai tikslus. Sutarta trijų Baltijos valstybių ambasadorių ir JAV Kongreso Baltijos grupės pirmininkų pasitarimus rengti reguliariai. JAV Kongreso Baltijos grupė veikia nuo 1997 metų. Šiuo metu grupėje yra 45 nariai, atstovaujantys abi didžiausias JAV politines partijas – demokratų ir respublikonus. Abiejų JAV Kongreso Baltijos grupės pirmininkų protėviai kilę iš Lietuvos. **LR URM inf.**

PARYŽIUJE SUKLASTOTAS ČIURLIONIO KŪRINYS

Išaiškėjo, kad solidžių Paryžiaus aukciono namų „Artcurial“ parduodamas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio paveikslas „Paukštis ir vaikas“ - ne originalas, o klastotė. 223 numeriu aukciono kataloge pažymėta populiaraus lietuvių menininko paveikslo „Karalaitės kelionė“ kopija šios savaitės pradžioje buvo pašalinta iš internetinio „Artcurial“ katalogo. Pasak Meno rinkos agentūros direktorės Simonos Makselienės, didžiausią įtarimą dėl paveikslo autentiškumo sukėlė jo dešiniajame kampe esantis dailininko parašas. Mat M. K. Čiurlionis beveik niekada nepasirašinėjo savo kūrinių.

Nustebino nesubtili tapyba

S. Makselienė pasakojo, kad sužinojusi apie parduodamą M. K. Čiurlionio paveikslą jo pasižiūrėti nuėjo ir iš abiejų pusių nufotografavo Meno rinkos agentūros rinkodaros vadovė Inesa Kuliavaitė, kuri tuo metu kaip tik buvo Paryžiuje. Ją nustebino ne tik aiškiai matomas parašas, bet ir šiurkšti, plokščia tapyba, nė kiek neprimenanti subtiliai savo darbų erdvę ištapdavusio M. K. Čiurlionio braižo.

„Mes dar praėjusią savaitę išsiuntėme užklausą kovo 27 dienos aukciono rengėjams, prašydami daugiau informacijos apie šio paveikslo istoriją, jo priklausymą vienai ar kitai kolekcijai. Žinau, kad panašius laiškus išsiuntė ir keli kolekcininkai. Tačiau iki šiol jokio atsakymo negavome, tik pastebėjome, kad M. K. Čiurlionio paveikslas ištrintas iš internetinio katalogo“, - sakė S. Makselienė.

Paryžiaus aukcionui pateiktos neva M. K. Čiurlionio pastelės „Paukštis ir vaikas“ laukiama kaina buvo nurodyta nuo 8000 iki 10 000 eurų (27 600–34 500 litų). Jei tai būtų buvęs originalas, kaina galėjo pakilti net kelis kartus.

Prancūzų ekspertas įžvelgė klastotę

„Būtų neblogai, jei M. K. Čiurlionio darbas pagaliau būtų viešai parduotas aukcione. Gal įspūdinga kaina paskatintų daugiau žmonių ateiti pasižiūrėti mūsų muziejuje

„Karalaitės kelionė“ saugoma M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.

rodomų šio puikaus dailininko darbų. Dabar daugelis mano, kad puikiai žino jo darbus, nors dažniausiai yra matę vien tik reprodukcijas“, - linksmi kalbėjo M. K. Čiurlionio muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis, kuriam šis paryžietiškas nuotykis kėlė tik šypseną.

Pasklidus žiniai apie parduodamą M. K. Čiurlionio darbą muziejus sulaukė ne vieno pasiūlymo apmokėti jo ekspertų skrydį į Prancūzijos sostinę, tačiau lietuviams ten vykti neprireikė. O. Daugelio prašymu, „Artcurial“ aukcionui pateiktą kūrinių sutiko apžiūrėti vienas geriausių M. K. Čiurlionio kūrybos specialistų už Lietuvos ribų - žinomas prancūzų meno istorikas ir kuratorius Serge Fauchereau.

„Paryžiuje gyvenantis S. Fauchereau nedelsdamas nuėjo pasižiūrėti to darbo. Jis įsitikino, kad tai - ne originalas, o tik improvizacija žinomo paveikslo tema. Darbo autentiškumą turėjęs patvirtinti M. K. Čiurlionio parašas aiškiai nukopijuotas nuo kokio nors albumo viršelio. Menininkas nepasirašydavo savo darbų, tik „Jūros sonatoje“ jis įkomponavo tris raides „MKČ“. Tai puikiai žinojo ir S. Fauchereau, kuris man paskambinęs sakė, kad po jo pašnekesio su aukciono rengėjais klastotė greičiausiai nebebus parduodama. O vakar sužinojau, kad jos iš tiesų nebeliko internete“, - meninio

detektyvo peripetijas atskleidė O. Daugelis.

Galima įsigyti J. Lipchitz piešinį

M. K. Čiurlionio muziejaus direktorius neslėpė, kad eksperto išvados buvo būtinės, nes vien tik aukciono katalogo nuotraukose matomo menininko parašo nebūtų pakakę tam, kad galima būtų konstatuoti, jog parduodama pastelė - klastotė.

Pavyzdžiui, pernai vykusiam XXIV Vilniaus aukcione pristatyto M. K. Čiurlionio grafikos darbo „Apsnigtas kaimas“ kampe buvo autoriaus parašas pieštuku. O. Daugelio manymu, menininkas galėjo pasirašyti todėl, kad tai buvo ne atskiras jo kūrinys, o tik vienas darbas iš dešimties skirtingų autorių fluorofortų komplekto. Kitus šio rinkinio darbus sukūrė devyni M. K. Čiurlionio bendramoksliai iš Varšuvos meno mokyklos.

„Įtarimą galėjo sukelti jau vien tai, kad Paryžiuje pasirodė ypač populiaraus kūrinio variantas. Muziejininkus greičiau suintriguotų visai nežinomo darbo pasirodymas. O visiems tiems, kurie sukruto domėtis galimybe įsigyti M. K. Čiurlionio kūrinių, siūlyčiau nusipirkti tame pačiame aukcione parduodamą Jacques'o Lipchitzo piešinį. Juk tai irgi lituanistika. Ir tikrai vertinga“, - sakė O. Daugelis.

J. Lipchitz natiurmortas, kurio dydis 46,5x30 cm, parduodamas kovo 27 dieną rengiamame „Artcurial“ aukcione. Jo pradinė kaina - 10-15 tūkst. eurų (34 500–51 750 litų.). Šiame aukcione parduodama ir daugiau nei dvidešimt Pablo Picasso darbų.

Rūta Mikšionienė, lrytas.lt

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, kuriai vadovauja literatūrologas Valentinas Sventickas, išleido Igno Šeiniaus kūrybos rinktinę pavadinimą „Belaukiant“. Su šia knyga baigta net aštuonerius metus leista trisdešimties knygų serija „Lietuvių literatūros lobynas. XX amžius“. Knygoje yra mums gerai žinomas „Kuprelis“ ir apysaka „Vasaros vaisės“. Ir Šeiniui į Švediją emigravus parašytas romanas „Stebuklo belaukiant“.

Vieną milijoną litų šiam leidybos projektui paaukojo mecenatai Česlovas ir Ramūnas Karbauskiai. Be Igno Šeiniaus išleistų raštų jau išleistos ir XX-ojo amžiaus lietuvių literatūra, reprezentuojančių autorių kūrybos rinktinės: kaip Jonas Aistis, Jonas Avižius, Juozas Baltušis, Jonas Biliūnas, Kazys Binkis, Kazys Boruta, Bernardas Brazdžionis, Petras Cvirka, Janina Degutytė, Dalia Grinkevičiūtė, Juozas Grušas, Marius Katališkis, Vincas Krėvė, Vytautas Mačernis, Eduardas Mieželaitis, Vincas Mykolaitis Putinas, Salomėja Neris, Henrikas Radauskas, Bronius Radzevičius, Ieva Simonaitytė, Balys Sruoga, Šatrijos Ragana, Antanas Škėma, Juozas Tumas-Vaižgantas, Antanas Vaičiulaitis, Judita Vaičiūnaitė, Antanas Vienuolis, Maironis ir Žemaitė.

Redakcinė komisija atitaisė kai kurių komunistų padarytų žaizdų lietuvių literatūrai užgydymą. Pavyzdžiui, rašytojo Antano Vienuolio atveju - žinome, kad anuomet kiekvienam rašytojui priskirdavo po redaktorių-cenzorių. Vienuoliui buvo priskirtas aršus saugumietis, kuris didesniąją dalį „Puodžiunkiemo“ už Vienuolį pats parašė ir privertė jį pasirašyti, kad jis yra autorius. Taip pat ir kitiems rašytojams, pavydžiui Mykolaičiui-Putinui, Mariaus Katališio kūrybai padarytą žalą „Lietuvių literatūros lobynas“ kiek buvo įmanoma, atitaisė.

Lietuvos edukologijos profesorius Eugenijus Jovaiša atliko didelį darbą - išleido ilgai lauktą monografiją „Aisčiai. Kilmė“, kuris mokslininkų vertinimu, yra vienas reikšmingiausių pastarųjų metų Lietuvos Archeologijos darbų. Autorius knygą paruošė per ketverius metus. Kiekvienam lietuviui svarbu žinoti, kas buvo tie aisčiai, kur jie gyveno ir kas mes esame, iš kur mes kilome, kas tokie buvo mūsų protėviai ir kokios buvo jų vertybės. Knyga apie aisčius išleista labai gražiai su įdomiomis iliustracijomis ir žemėlapiais. Knygos pristatyme kalbėjęs Vilniaus universiteto prof. dr. Albinas Kuncevičius, sakė: „Po Marijos Gimbutienės apie baltus, visą laiką kažkaip bandydavome tuos baltus suvokti dabartinės Lietuvos ribose. Matyt, išties reikėjo tiek žinių, patirties ir drąsos, kad būtų iš-eita į europinį kontekstą“. Autorius pažymėjo, kad „Pirmiausia rūpėjo mokslo reikalai, kad mokslinėje erdvėje siaurinamas senasis baltų arealas ir menkinama baltų reikšmė Europos kultūros procesuose“. Jo kolegos archeologai pastebėjo, kad E.Jovaiša yra tas žmogus, kuris dirba labai pedantiškai ir sąžiningai.

Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto bakalauro studijų programos studentai septintus metus yra komandiruojami atlikti vasaros praktiką į rajoninių laikraščių redakcijas. Ten darbas parodo žurnalistui iš arti visuomenės ydas, trūkumus. Jų darbus vertina universiteto Komunikacijos fakulteto dekanas dr. Andrius Vaišnys. Studentų pranešimai yra konfidencialūs.

Parlamentaras, operos solistas Vytautas Juozapaitis aiškina, kad dėl išskirtinio statuso negali būti lyginamas su pramogų verslo atstovais. Jis pasiryžęs ir toliau bent retsykiais vykdyti scenoje kultūrinę misiją, rašo „Lietuvos žinios“.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijai priklausantis V.Juozapaitis tvirtina: „Šiandien esu nutraukęs visus įmanomus darbo santykius su visomis įstaigomis. Neturiu nei žodinių, nei raštinių įsipareigojimų jokiai organizacijai“, - tikina TS-LKD frakcijos narys V.Juozapaitis. Tačiau išstudijavęs Seimo narių „užklasinės veiklos“ subtilybes reglamentuojančius teisės aktus, neatmetė galimybės, kad bent retsykiais savo gerbėjus pradžiugins pasirodymais vieno ar kito teatro scenoje.

Tačiau, anot jo, Konstitucija nedraudžia Seimo nariui užsiimti kūrybine veikla ir gauti už tai atitinkamą atlygį. „Todėl kūrybinė veikla lieka mano galimybių apibrėžime. Ir šiandien tikrai neneigiu, kad galiu tuo užsiimti“, - prisipažino politiku tapęs solistas. Paklaustas, ar nesibaimina dėl kūrybinės veiklos sulaukti Seimo Etikos ir procedūrų komisijos (EPK) priekaištų, kaip buvo nutikę praėjusios kadencijos parlamentarei Ingai Valinskienei, V.Juozapaitis pareiškė, jog tai - nepalyginami dalykai. „Beveik 10 metų esu Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas. Tokio precedento Seime dar nėra buvę. Tai iš esmės koreguoja mano statusą kitų asmenų atžvilgiu“, - pabrėžė jis.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LIETUVOS RAŠYTOJŲ SĄJUNGA
LIETUVOS KULTŪROS KRONIKA

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

IŠVAŽIAVO VILNŲ, PARVAŽIAVO NUKIRPTAS

Apie dabartinio Lietuvos Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus vizitą pas kaimynus lenkus taip pasakytų Šviesios atminties Amžinybėje pirmosios Lietuvos Respublikos diplomatijos šulai Petras Klimas, Jurgis Balrušaitis, Oskaras Milašius.

Akibrokštui prilygstantis Lenkų rinkimų akcijos (LRA) pirmininko atviras pareiškimas, kad lietuviai turi integruotis į lenkų bendruomenę, o ne lenkai į Lietuvos, yra jau ne užuomina, o siekio kurpti lenkišką autonomiją nuostata. Toks politiko iššūkis iškart mus grąžina prie teisiškai nereguliuotų santykių su Lenkija, pradedant Liublino unija, Želigovskio akcija, baigiant Armijos Krajovos veikla Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metu.

Akivaizdu, kad LSDP koalicinės sutarties partnerė **LRA neatsisakė teritorinės autonomijos ir visomis išgalėmis siekia ją įteisinti, pažeisdama LR Konstituciją.** Yra rimtų požymių (Lietuvos piliečių lojalumo Lenkijai išraiška - „lenko korta“), kad ir Lenkijos valstybės siekiai yra panašūs ar dar didesni.

Po Seimo rinkimų naujoji vyriausybė pasišovė minimų valstybių kaimynių santykius reguliuoti konsolidavimo link. Tik kokia kryptimi, kieno sąskaita?

Pirmuoju Lietuvos vy-

riausybiniu žingsniu paminėtam tikslui tapo Užsienio reikalų ministro (URM) Lino Linkevičiaus vizitas į Lenkiją 2013 m. sausio 7 d. Gero tikslo būta, tačiau ... Gal komjaunoliška ministro kilmė ir mentalitetas iškrėtė diplomatinį pokštą.

Tikras diplomatas galėjo priminti Lenkijai, kad Lietuva jai davė karalių Jogailą ir jogailaičius, maršalą Juzefą Pisudskį, pirmąjį atkurto Lenkijos prezidentą Gabrielių Narutavičių, kad, 1939 metais hitlerinei Vokietijai užpuolus Lenkiją, Lietuva internavo Lenkijos karius ir karininkus, jais rūpinosi, daugelį išgelbėjo nuo žūties.

Tikras diplomatas galėjo priminti Lenkijai apie lenkiškų mokyklų skaičių, kokio neturi nei viena už Lenkijos ribų esanti valstybė, lenkų tautinei mažumai.

Tikras diplomatas turėjo Lenkijos pusei priminti praityje jos darytas skriaudas Lietuvai, liautis provokuoti lenkų tautinės mažumos Lietuvoje įstatymų pažeidinėjimus, baigti spaudimą Lietuvai. Tačiau...

Parodęs pariteto akivaizdų pažeidimą Lietuvos nenaudai, užuot sulaukęs Lenkijos palankumo, o gal ir atsiprašymo, pats atsiprašė už kaltę, kurios Lietuva Lenkijos atžvilgiu nepadarė. Išvažiavo vilnų, parvažiavo nukirptas.

O laikai, o papročiai!

Algimantas Zolubas

(Atkelta iš 1 psl.)

B.OBAMA APLANKĖ...

palyda, užuot skridus sraigtasparniu.

Izraelio policija nedelsdama užtvėrė pagrindinius kelius Jeruzalėje, kad aukštų svečių vilkstinė greitai įveiktų septynis kilometrus nuo Karaliaus Dovydo viešbučio iki Prakartėlės aikštės Betliejuje, pakeliui kirsdama Vakarų Kranto saugumo užtvartą.

Drauge su valstybės sekretoriumi John Kerry ir palestiniečių prezidentu Mahmud Abbas įėjęs į bažnyčią per „Nusižeminimo duris“ B.Obama apžiūrėjo puošnias, auksu tviskančias ikonas, o kunigas perskaitė sutikimo palaiminimą, pranešė korespondentai.

Kieme grupė palestiniečių vaikų, laikančių JAV ir Palestinos vėliavas, nusifotografavo su JAV prezidentu, kuris netrukus įsoko į automobilį, ir šis su visa palyda greitai nurūko Jeruzalės link.

JAV prezidentas Barack Obama aplankė vienus svarbiausių Izraelio valstybės simbolių - pareiškė pagarbą

prie Holokausto memorialo ir šiuolaikinio sionizmo kūrėjo bei nužudyto premjero kapų.

B.Obamos, padedančio vainiką prie memorialo „Yad Vashem“ šešioms milijonams žydų, kuriuos išžudė naciai, ir nusilenkiančio pareiškiant pagarbą vaizdai pridėjo dar vieną emocinį aspektą jo trijų dienų vizitui Artimuosiuose Rytuose, kurio metu buvo pademonstruota daug simbolių gestų ir pareiškta daug raginimų siekti taikos.

B. Obama, kuris buvo užsidėjęs žydų kepurėlę, uždegė amžinąją ugnį prie akmens plokštės virš pelenų, po Antrojo pasaulinio karo paimtų iš mirties stovyklų. „Galime rinktis: sutikti su blogiu arba įgyvendinti savo iškilmingą pažadą - daugiau niekada“, - sakė jis.

Anksčiau, pagal žydų tradiciją, JAV prezidentas padėjo akmenukus ant sionizmo vizionieriaus Theodor Herzli, kuris mirė daugiau kaip prieš keturis dešimtmečius, dar prieš Izraelio įkūrimą 1948 metais, ir premjero Yitzhak Rabin, kurį 1995 metais nušovė žydų užpuolikas, nepritaręs jo taikos susitari-

Hitlerininkų organizacijų vadovų ir aktyvistų teismas.

LŽ archyvo nuotr.

(Atkelta iš 5 psl.)

AUDRINGAS 1934...

tik įkalčius, bet ir liudytojus. Sužinojusi apie SOVOG nario J.Jesučio parodymus saugumo policijai, vietos nacių vadovybė nutarė jį pašalinti. Kovo 23 dieną J.Jesutis dingo be žinios. Po trijų savaičių jo lavonas rastas Pagėgių apskrities Opstainių kaime ant Jūros upės kranto. Vėliau teismo ekspertai nustatys, kad J.Jesutis buvo pasmaugtas ir įmestas į upę. Teisme išaiškės ir nužudymo aplinkybės. Pasirodo, vairuotojas Heinrichas Vanagaitis laukė liudytojo automobilyje prie Klaipėdos apygardos teismo rūmų. Šis išėjo su SOVOG aktyvistais V.Prysu, F.Hornu ir smogikais Evaldu Boliu bei Emiliu Liepa. Visiems susėdus į automobilį, J.Jesutis buvo pasmaugtas, jo lavonas nuvežtas į Opstainių kaimą, perkeltas į vežimą, iš ten įtemptas į valtį ir išmestas upės viduryje.

mams su palestiniečiais, kapų.

Memoriale „Yad Vashem“ B.Obama leido suprasti, jog pripažįsta, kad žydų šaknys Šventojoje Žemėje siekia šimtmečių istoriją. „Čia, jūsų protėvių žemėje, tegu bus pasakyta visam pasauliui: Izraelio valstybė egzistuoja ne dėl Holokausto, bet su stiprios Izraelio žydų valstybės išlikimu toks Holokaustas daugiau niekada neįvyks“, - sakė jis.

Vėliau kovo 22 d. B.Obama turėjo skristi į Jordaniją deryboms su karaliumi Abdullah, kuris yra JAV sąjungininkas ir su kuriuo bus aptarta virtinė problemų, tarp jų - pilietinis karas kaimyninėje Sirijoje ir įstrigęs Izraelio ir palestiniečių taikos procesas.

LRT

Nepaisant desperatiškų mėginimų paslėpti įkalčius ir atsikratyti liudytojų, **1935 metų kovo 26 dieną Kariuomenės teismas paskelbė hitlerininkams griežtus nuosprendžius.** Kadangi apie šį procesą jau esme išsamiai pasakoję, šįkart tik priminsime, kad nužudymu kaltintiems V.Prysiui, E.Boliui, E.Liepai ir H.Vanagaičiui skirta mirties bausmė sušaudant. Dar du smogikai už pasikėsinimą nužudyti nuteisti kalėti iki gyvos galvos. SOVOG vadeiva E.Neumannas gavo 12 metų kalėjimo su turto konfiskavimu. Kalėti po 10 metų nuteisti ir devyni šios organizacijos smogikų grupių vadai. Iš viso įvairiomis bausmėmis nuteisti 87 asmenys, dar 35 teisiamieji išteisinti.

Deja, precedento tuometinėje Europoje neturėjusio teismo nuosprendžiai taip ir liks tik popieriuje. Anglijai pareikalavus atšaukti mirties bausmę J.Jesučio žudikams,

(Atkelta iš 7 psl.)

ATIDARYTAS...

M.Berg. Ž.Pavilionis tarėsi dėl galimybės į Aspeno instituto renginių ciklą įtraukti Lietuvai rūpimas temas, surengti bendrą renginį Lietuvos pirmininkavimo ES metu.

Aspen institutas yra svarbus JAV politikos formuotojas, kurios taryboje yra tokios žymios JAV asmenybės kaip buvusios JAV Valstybės sekretorės M.Albright ir C.Rice, an-

prezidentas Antanas Smetona pakeis ją kalėjimu iki gyvos galvos. Vėliau, spaudžiant Berlynui, E.Neumannas ir T.Sassas bus amnestuoti ir Klaipėdoje sutikti kaip didvyriai. 1938 metais E.Neumannas vėl aktyviai įsitrauks į ankstesnę veiklą ir net sėkmingai dalyvaus paskutiniuose Seimelio rinkimuose. Dar po metų, pasakęs kalbą nuo Klaipėdos teatro balkono, jį apdovanos pats A.Hitleris.

Tuo tarpu bylą tyręs tardytojas Matas Krygeris, prasiėjęs karui, atsidurs gestapo naguose. Prokuroras Dionizas Monstravičius pateks į Zachsenhauzeno koncentracijos stovyklą. Pagrindinis bylos liudytojas Lietuvos saugumo slapstasis agentas A.Molinis 1941 metais bus sušaudytas, o pati Klaipėdos nacių byla be pėdsakų pradingys slaptuose Reicho archyvuose. Bet apie tai papasakosime kitą kartą.

Aras Lukšas, lžinio.lt

tros didžiausios privačios JAV kompanijos „Koch Industries“ savininkas David Koch ir kiti.

Lietuvos garbės konsulas Aspen J.V.Prunskis yra medikas, intervencinio skausmo gydymo specialistas, aktyvus JAV lietuvių bendruomenės ir JAV verslo asociacijų narys. Neseniai J.Prunskis buvo išrinktas LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos ko-pirmininku.

LR URM inf.

(Atkelta iš 1 psl.)

BEVEIK 18,000 ...

Tautininkų sąjungos pirmininkas Gintaras Songaila, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos ir Lietuvos kariuomenės kūrėjų sąjungos atstovas Kasparas

Genzbigelis, Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas, Seimo narys Rytas Kupčinskas, Nepriklausomybės Akto signataras, Seimo narys Algirdas Vaclovas Patackas, Seimo narys Vytautas Juozapaitis tuomet atkreipė visuomenės dėmesį į tai, kad kai kurie šios Vyriausybės programos siekiai, suformuluoti Lietuvos lenkų rinkimų akcijos reikavimu, akivaizdžiai prieštarauja LR Konstitucijai.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

RENGINIŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras** vyks Lietuvių namuose. Laikas bus paskelbtas vėliau.

GEGUŽĖS 18 d., šeštadienį „Fashion Show” renginys, vėliau bus pranešta vieta ir laikas. **Rengia Cleveland LB skyrius ir radijas „Šiaurinis krantas”.**

BIRŽELIO 9 d., sekmadienį 2 val. p.p. Baisiojo birželio minėjimas - ekumeninės pamaldos už nuo Sovietų režimo žuvusius ir nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus Šv. Kazimiero bažnyčioje 18022 Neff Rd. Cleveland, OH.

Rengia Cleveland Baltiečių komitetas

VILIAUS BRAŽENO GIMIMO ŠIMTMEČIO MINĖJIMO PARODA

1913 metų balandžio 6 dieną gimė garsus visuomenės veikėjas, žurnalistas tarptautininkas, lektorius antikomunistas, skautas, dainininkas (tenoras), feljetonistas Vilius (Vilhelmas) Bražėnas. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių ir Informacijos skyriai, minėdami iškilus Lietuvos visuomenės veikėjo jubiliejų, parengė parodą „Viliui Bražėnui – 100”. Paroda veiks Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje 2013 metų kovo 20 – balandžio 3 dienomis.

Paroda parengta pagal Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių bibliotekoje saugomą Viliaus Bražėno fondą (F388), kuris šiuo metu yra tvarkomas ir skaitytojams dar neprieinamas. Parodoje taip pat eksponuojamos Viliaus Bražėno Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių bibliotekai padovanotos knygos.

Viliaus Bražėno fondas yra gausus ir įdomus. Fonde saugoma didelė nuotraukų kolekcija, kuri atspindi Viliaus Bražėno ir jo šeimos gyvenimą nuo vaikystės iki paskutinių gyvenimo metų. Tai tikrai vertinga fondo dalis, nes nuotraukose atsispindi Tarpukario Lietuvos gyvenimo momentai, emigrantų gyvenimas Jungtinėse Amerikos Valstijose, Viliaus Bražėno veikla po Nepriklausomybės atkūrimo. Taip pat gausi rankraštinė medžiaga, kurios didelę dalį sudaro Viliaus Bražėno veiklos dokumentai, kūryba, rašytų straipsnių rankraščiai, juodraščiai, sakytos kalbos, dokumentai susiję su skautų organizacijos veikla Tarpukario Lietuvoje ir emigracijoje. Nemenką dalį fondo užima korespondencija, kuri yra tiek asmeninio, tiek visuomeninio

pobūdžio. Fonde taip pat saugomos Viliaus Bražėno kurtos dainos ir natos, ženkliukų kolekcija. Šią vertingą medžiagą, nors ir nevisą, stengėmės parodyti parodoje ir atskleisti pagrindinius Viliaus Bražėno gyvenimo momentus.

Vilius Bražėnas gimė Rygoje aukštaičių Jurgio Bražėno ir Elenos Utavičiūtės šeimoje. Tuo metu V. Bražėno tėvas dirbo Rygos gumos fabrike. Pirmojo pasaulinio karo metu šis fabrikas buvo evakuotas į Rusijos gilumą. Jurgis Bražėnas su šeima išvyko kartu su fabriku. Šeimai teko patirti Spalio revoliucijos ir pilietinio karo baisumus. Rusijoje mirė Viliaus Bražėno tėvas, dvi sesutės ir jauniausias broliukas. Motina Elena Bražėnienė su likusiais vaikais – vyresniąja dukra Elena ir sūnumi Viliumi, 1922 m. grįžo į Lietuvą ir apsiėjo Žeimelyje, vėliau gyveno Žalpiuose, Žagarėje. Prieš grįžtant į Lietuvą Vilius mokėsi Maskvos pradžios mokykloje. Parvykus Lietuvon teko porą metų piemenauti, vėliau jis tęsė mokslus Kelmės progimnazijoje, kurioje 1926 m. tapo skautu, ir Žagarės „Saulės” progimnazijoje, kurioje 1928 m. įsteigė skautų draugiją. 1933 m. baigė Kauno jėzuitų gimnaziją, 1933–1936 m. studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultete elektrotechnikos specialybę. Dainavo universiteto chore. Nuo 1932 m. Bražviliaus slapyvardžiu bendradarbiavo Lietuvos spaudoje – rašė straipsnius leidiniams „Kuntaplis”, „XX amžius”, „Lietuvos aidas”, „Skautų aidas” ir kt. Jo feljetonai buvo skaitomi per radiją, Jaunimo teatre, literatūros vakaruose. 1934 m. įstojo į korporaciją

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

„Vilties” draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai ap-svarstę nutarė iki 2013 m. balandžio 1 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar arti-mieji jiems užsakys *Dirvą* ir sumokės prenumera-tą už pirmus metus II-os klasės paštu JAV siunčia-mą *Dirvą* mokės tik 40 dol. I-os klasės paštu JAV ir Kanadoje mokės 57 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Už-prenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kitur gyvenantiems oro paštu – 95 dol. pirmiems metams.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidi-mą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkar-pą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti. „*Dirvos*” leidėjai

Pavardėirvardas _____
Nr. ir gatvė _____
Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____
Tel. numeris _____

„Vytis”. Būdamas jos nariu, 1937 m. sukūrė žodžius dainai „Atgimė Tėvynė”, kuri 1938 m. tapo II skautų stovyklos himnu. 1936–1937 m. atliko prievolę Kauno karo mokykloje, gavo inžinerijos jaunesniojo leitenan-to laipsnį. 1939 m. rudenį, kilus Antrajam Pasauliniam karui, buvo trumpam mobilizuotas Kėdainiuose. Tarybinės ir vo-kiečių okupacijų laikotarpiu Okupacijų metais, 1940–1944 m. dirbo techniku ir inžinieriu-mi Energetikos ir Verslų ūkio valdybose, mokėsi dainavimo Kauno konservatorijos profeso-riaus A. Kutkaus studijoje. 1941 m. gegužės 15 d. vedė kringiš-kę pradžios mokyklos mokytoją Praksedą (Edą) Sabatauskaite, su kuria 1943 m. susilaukė dukters Lyvijos. Vokiečių oku-pacijos metais V. Bražėnas rašė feljetonus į dienraštį „Laisvė”, talkino pogrindžio organizacijai „Lietuvos laisvės kovotojai”. 1944 m. rugsėjį įstojo savanoriu į Tėvynės apsaugos rinktinės formuojamą Žemaičių pulką. 1944 m., po spalio 7 d. Sedos kautynių prieš Raudonąją armi-ją, kuriose jis vadovavo būriui, pasitraukė į Vakarus.

Vokietijoje buvo įjungtas į sudarytą lietuvišką kuopą, skirtą darbams prie Rytų fronto fortifikacijų statybos Lenkijoje, Austrijoje ir Vengrijoje. V. Bražėnas 1944 m. spalio–gruo-džio mėnesiais buvo šios kuo-pos viršila bei vadu. Po karo gyveno Austrijoje ir Vokietijoje (DP – *displaced person*) sto-vyklose amerikiečių ir anglų

zonose, vedė elektrikų kursus. 1946 m. Augsburgėje dalyvavo atkuriant korporacijos „Vytis” veiklą Vakaruose. Kartu su ki-tais emigrantais 1947 m. pasta-tė G. Rossini operą „Sevilijos kirpėjas”, kurioje pats atliko karininko rolę. 1949 m., gavęs Simono ir Onos Cibulskų kvie-timą, su savo šeima bei seseri-mi emigravo į JAV, kur 1955 m. gavo Valstijų pilietybę. 1949 m. apsigyveno Stamforde, Connecticut valstijoje, vėliau keletą kartų keitė gyvenamąją vietą. Studijavo Bridgeporto in-žinerijos institute, kuriame įgijo inžinieriaus diplomą. Iki 1976 m. dirbo elektronikos bendro-vėse laboratorijos vedėju, pro-jektų inžinieriumi, o jo žmona Amerikoje tapo braižytoja. V. Bražėnas Connecticut miesto parko estradose pasirodydavo su simfoniniu orkestru, dainavo kantatos „Septyni Kristaus žo-džiai” tenoro partiją, „Aitvarų” kvartete buvo pirmasis tenoras. V. Bražėnas anksti įsijungė į išeivijos lietuvių visuomeninę politinę veiklą: bendradarbiavo Amerikos lietuvių leidiniuose „Draugas”, „Darbininkas”, „Lietuvių balsas”, „Vienybė”, „**Dirva**”, „Laisvoji Lietuva”, „Į laisvę” ir kt., rašydamas daugiausia politiniais klausimai-s. 1951–1971 m. jis buvo JAV Lietuvių bendruomenės Connecticut apylinkės valdy-bos narys, pirmininkas.

Amerikoje V. Bražėnas išleido feljetonų rinkinius „Normuotos šypsenos” (1949 m.), „Kalorijos ir doleriai”

„DIRVAI” AUKOJO

A.Dirsytė-Tatarūnienė,
S.Paulo, Brazil..... 300
A.A. S.Strikaitienės palikimas,
Los Angeles, CA..... 200
A.Simonaitis, Rockford, IL..... 100
A.Strazdas, Placentia, CA..... 50
G.Miglinas, Chicago, IL..... 45
B.Taoras, Findlay, OH..... 45
E.Brazauskas, Wickliffe, OH..... 35
I.Mickūnas, Centerville, MA..... 25
V.Adams, Destin, FL..... 20
A.Grajauskas, Cliffside Pk., NJ..... 20
M.Karaska, Frederickburg, VA..... 20
V.Tamulis, Cleveland, OH..... 20
V.Urbaitis, Mayfield Hts, OH..... 20
I.Velicka, Lakewood, OH..... 20
R.Aidis, Bethesda, MD..... 15
Dr.G.Sabataitis, Parma, OH..... 10
K.Žiedonis, Highland Hts., OH..... 7

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

LAIŠKAS IŠ BRAZILIJOS

Labai dėkoju už turnin-gą, puikų laikraštį, kurį siunčiate Lietuvių Katalikų Bendruomenei S. Paulo, Bra-zilijoje.

*Angelina Dirsytė Tatarūnienė,
2013 m. vasario 18 d.*

(1952 m.). 1975 m. išleido kny-gą „Sąmokslas prieš žmoniją”, į kurią sudėjo dalį savo lietuvių ir amerikiečių spaudoje publi-kuotų informacinių apžvalgų apie tarptautinę užkulisinę veiklą.

Lietuvoje apsigyveno tik 2003 m., po savo žmonos mir-ties (2000 m. vasario 27 d.), kai jos palaikai buvo pervežti į Lietuvą ir palaidoti Sudervės kapinėse Vilniuje. Nuo 1992 m. V. Bražėnas Lietuvoje bendra-darbiavo leidiniuose „XXI am-žius”, „Tremtinys”, „Lietuvos aidas”, paskelbė keletą šim-tų straipsnių, išleido knygas „Nauja pasaulio santvarka” (2000 m.), „Po dvylika vėliavų” (2005 m.), „Priminimai bendra-žygiams” (2009 m.).

1937 metais Karo moky-kloje apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino III laipsnio medaliu, 1938 metais - skautų Lelijos ordinu. 2003 metais Krašto apsaugos ministerijos apdovanotas Vyčio kryžiaus ordino Riterio kryžiumi. 2004 metais - Lietuvos atsargos ka-rininkų sąjungos medaliu „Už nuopelnus Lietuvai”.

Vilius Bražėnas mirė 2010 m. spalio 3 d., palikdamas duk-terį politologę, skautę akade-mikę Lyviją, išėjusio į atsargą JAV jūrų peštininkų pulkininko Algimanto Vlodo Garsio žmo-ną, ir tris anūkus – Darių, Liną ir Gintarą.

Straipsnį parengė **Saulius Žilys ir Mindaugas Simana-vičius**

(Sutrupinta, - red.)

SPORTAS

ORGANIZUOJAMOS
DEVINTOSIOS PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

2013 m. birželio 27-30 d. Klaipėdoje vyks devintosios Pasaulio lietuvių žaidynės. Jos bus skirtos S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 80-mečiui. Žaidynių metu tradiciškai planuojama surengti ir Pasaulio lietuvių sporto forumą.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės yra Vyriausybės patvirtintos „Globalios Lietuvos“ programos dalis. Žaidynės globoja Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Atsižvelgiant į ankstesnę šių žaidynių organizavimo patirtį, planuojama, jog kitamet žaidynėse dalyvaus apie 500-600 užsienio lietuvių iš 15-18 šalių, o kartu su Lietuvos sportininkais tikimasi sulaukti apie 3,500 dalyvių.

Žaidynių tikslas – skatinti užsienio lietuvius per sportą

tęsti tautinio bendravimo, jauniosios išeičių kartos lietuvių išsaugojimo tradicijas, taigi siekiama skatinti dalyvavimą ir bendruomeniškumą. Todėl šios žaidynės yra mėgėjiškas renginys, kuriame, siekiant užtikrinti lygiavertę konkurenciją, varžytis galės tik neprofesionaliojo sporto atstovai.

Iš viso numatoma rengti 23 sporto šakų varžybas. Į žaidynių programą įtrauktos šios sporto šakos: badmintonas, biliardas, buriavimas, futbolas, golfas, keliautojų sportas, kėgliai, krepšinis, lengvoji atletika, orientavimosi sportas, plaukimas, riedlentės, smiginis, stalo tenisas, sportinė žūklė, šaudymas (kulkinis ir iš lanko), šaškės, šachmatai, šiaurietiškas vaikščiojimas, tenisas, tinklinis (salės, paplūdimio) Taip pat programoje

pirmą kartą numatytos ir rungtys neįgaliesiems – figūrinis važiavimas vežimėliais, rankų lenkimas. Žaidynių metu taip pat vyks kultūrinė-turistinė programa ir Pasaulio lietuvių bendruomenių atstovų ir Lietuvos pagrindinių sporto organizacijų forumas pirmą kartą bus įtrauktas važiavimas riedlentėmis, riedučiais, buriavimas, jėgos aitvarų sportas.

Žaidynių nuostatus (su dalyvavimo paraiškų formomis ir akreditacijos anketomis) galima rasti čia. Kontaktinis asmuo visais žaidynių organizavimo klausimais – KKSD prie LRV Kūno kultūros ir sporto strategijos skyriaus vedėja Milda Laurutėnaitė - tel. (+370 5) 213 54 01, el. paštas: m.laurutenaite@kksd.lt.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

R. BERANKIS
SUKLUPO MIAMI

Kovo 19 d. Miami (JAV) prasidėjo pagrindinis ATP „World Tour Masters 1000“ serijos turnyras „Sony Ericsson Open“, kurio bendrą prizų fondą sudaro 5,244 mln. JAV dolerių. Deja, pirmajame jo rate apmaudžiai suklupo 22-ųjų metų Ričardas Berankis (ATP-79).

Geriausias Lietuvos tenisininkas po itin permainingos kovos 6:3, 3:6, 6:7 (1:7) nusileido iš ankščiau pažįstamam 31-erių austrui Juergen Melzer (ATP-42) ir baigė savo pasirodymą.

Dvikova truko 2 valandas 7 minutes.

Lietuvis iš Miami išsiveš 10 ATP reitingo taškų ir

PUIKIAI ŽAIDĘS L. GRIGELIS ŠVEICARIJOJE
ĮVEIKĖ ANTRĄ TURNYRO RAKETĘ

21-erių metų Laurynas Grigelis (ATP-480) tęsia pergalingą savo pasirodymą ITF serijos „Trofeo Montanstahl 2013“ turnyre Tavernoje, Šveicarijoje, - kovo 20 d. antrajame rate lietuvis 6:3, 6:3 nugalėjo antrą varžybų raketę 22-ųjų metų italą Viktor Galovac (ATP-350).

Dvikovos, kuri truko 1 valandą 15 minučių, metu L. Grigelis atliko net 10 neatremiamų padavimų (anglų kalba „ace“), o jo varžovas - nė vieno.

8,370 JAV dolerių. Tuo metu kitu J. Melzer varžovu bus 26-erių metų ispanas Marcel Granollers (ATP-36). *LRT*

Patekdamas į ketvirtfinalį L. Grigelis užsitikrino 2 ATP reitingo taškus.

Dėl vietos pusfinalyje mūsiškis kausis su 22-ųjų metų italų Riccardo Sinicropi (ATP-613), kuris 4:6, 6:4, 6:3 eliminavo 25-erių metų belgą Julien Dubail (ATP-574).

Primename, kad pirmajame rate L. Grigeliui, pirmavusiam 6:4, 2:1, buvo įskaityta pergalė prieš mačo nebaigusį 32-ųjų metų švedą Andreas Vinciguerr (ATP-578), kuris 2001 metų paibaigoje buvo 33-ia pasaulio raketė.

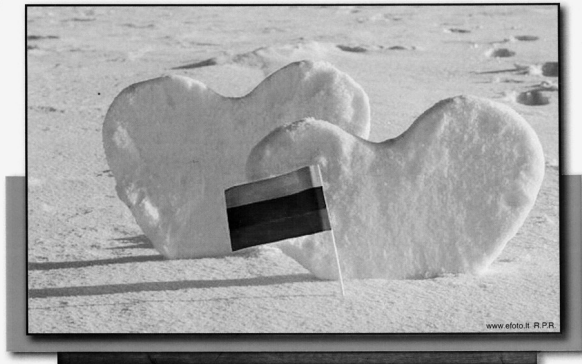
Bendrą turnyro Tavernoje prizų fondą sudaro 10 tūkst. JAV dolerių. *LRT*

ATSIŪSTA PAMINĖTI

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
NAUJIENOS

2013 m. vasaris

www.lithuanian-american.org

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŽURNALAS

Pradėtas leisti naujas žurnalas gerame popieriuje ir spalvotomis nuotraukomis.

Jame aktualūs straipsniai lietuvių kultūros ir švietimo temomis. Reiškiamas pageidavimas, kad kuo daugiau jungtųsi jaunesnių į Bendruomenės veiklą.

Žurnale rašoma, jog Anglijoje gyvena 95,730 lietuvių, Lon-done - beveik 40,000, rodo britų paskelbta statistika. Ta-čiau Jungtinės Karalystės ambasadorius David Hunt mano, kad Anglijoje gyvena apie 230,000 lietuvių. Žurnalo redaktorė Loreta Timukienė pasisako: „Prieš imantis naujo

žurnalo redagavimo, penketą metų teko dirbti redaktore „Drauge“, dalyvavau JAV LB tarybos darbe, tad žinau, jog norint aprašyti kasdienes Bendruomenės gyvenimo žingsnius ir žingsnelius, nepakaktų ir storiausio leidinio. Šiandien sutilpome į 22 puslapius, o kokios JAV LB Naujienos bus ateityje, priklausys ir nuo Jūsų - ar skaitysite, ar rašysite, ar pasiūlysime žurnalą pažįstamiems ir draugams.”

Žurnalo adresas:
Lithuanian American Community, Inc., 43 Anthony St., New Haven, CT 06515.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.